

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ การเขียนสื่อความ และการคิดวิเคราะห์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มแบบ CIRC ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย
 2. กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC
 3. การอ่านจับใจความ
 4. การเขียนสื่อความ
 5. การคิดวิเคราะห์
 6. แผนการจัดการเรียนรู้
 7. การหาประสิทธิภาพ
 8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ
 10. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในที่นี้ได้กล่าวถึงเฉพาะ
ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 44 -55)

1. ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิด
ความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือ
ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบ

กิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้สื่อสารในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

1. การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
2. การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ
4. หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับ โอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิดคุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ บทเห่ บทร้องเล่นของเด็กเพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้ง ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2. สาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็น

สำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความและบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้
ถูกต้อง

2. อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน

3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

4. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

5. แสดงความคิดเห็นและคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน

6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน

7. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ

8. มีมารยาทในการอ่าน

2.2 สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด

2. เขียนเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับประสบการณ์

3. เขียนเรื่องสั้นๆ ตามจินตนาการ

4. มีมารยาทในการเขียน

2.3 สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งที่ซับซ้อนและปฏิบัติตาม

2. การเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

3. บอกสาระสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู

4. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและ
5. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟัง และดู
6. พูดสื่อสารได้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์

2.4 ตารางที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย

การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1. บอกและเขียนพยัญชนะสระ วรรณยุกต์และเลขไทย
2. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ
3. เรียบเรียงคำเป็นประโยคได้ตรงตามเจตนาของการสื่อสาร
4. บอกลักษณะคำต้องจ้อง
5. เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

2.5 ตารางที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และ

วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1. ระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมสำหรับเด็ก เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ร้องบทหรือเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น
3. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตาม

ความสนใจ

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำต้องจ้องข้อความ และบทร้อยกรองง่ายๆที่ประกอบด้วยคำพื้นฐานเพิ่มจาก ป.1 ไม่น้อยกว่า 800 คำ รวมทั้งคำที่ใช้ เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ คำที่มี ตัวสะกด ตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ คำที่มี ตัวการันต์ คำที่มี รร และคำที่มีพยัญชนะและสระที่ไม่ออกเสียง

2. การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน เรื่องเล่าสั้น ๆ บท เพลงและบทร้อยกรองง่ายๆ เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่น ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน

3. การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัยหนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน

4. การอ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะการใช้สถานที่สาธารณะ คำแนะนำการใช้เครื่องใช้ที่จำเป็นในบ้านและในโรงเรียน

5. มารยาทในการอ่าน เช่น ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน ไม่ทำลายหนังสือ ไม่ควรแย่งอ่านหรือจะโงกหน้าไปอ่านขณะที่ผู้อื่นกำลังอ่านอยู่

2.7 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

1. การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง คำพื้นฐานที่เพิ่มจาก ป.1 ไม่น้อยกว่า 800 คำ

2. อ่านนิทาน เรื่องสั้น บทร้องเล่นและบทเพลง บทร้อยกรอง

3. เครื่องหมายต่างๆ ที่พบเห็นเป็นประจำในชีวิตประจำวัน

จุดเน้น

1. การอ่าน การออกเสียง คำบัญญัติพื้นฐาน และคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ภาษาไทยเลย

3. ทักษะกระบวนการคิด

4. ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี ในท้องถิ่น

5. ภาษาไทยเลย

6. ทักษะกระบวนการคิด

3. คำอธิบายรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ท12101 ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 200 ชั่วโมง

3.1 อ่านออกเสียงและอธิบายความหมายของคำ อ่านเป็นคำ และข้อความที่อ่าน คำคล้องจอง นิทาน บทร้อยกรองง่ายๆ ระบุใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่อ่าน จากบทเพลง ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน อ่านหนังสือตามความสนใจ

3.2 คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบการเขียน ตัวอักษรไทย เขียนเรื่องสั้นเกี่ยวกับประสบการณ์ตามจินตนาการ เขียนให้อ่านง่ายสะอาดไม่ขีดฆ่าใช้ภาษาเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล ไม่เขียนล้อเลียน

3.3 ฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งที่ซับซ้อน ตอบคำถาม พูดย่อแสดงความรู้สึก พุคสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น แนะนำตัวเอง ขอความช่วยเหลือ กล่าวขอบคุณ กล่าวคำขอโทษ พุคขอเรื่องเล่าประสบการณ์

3.4 สอดคล้อง คำความหมายของคำ แจกถูก มาตรฐานตัวสะกด การผันอักษร ตัวการันต์ คำควบกล้ำ อักษรนำ คำตรงข้าม คำที่มี รร แต่งประโยคคำคล้องจอง ภาษาไทย มาตรฐาน ภาษาถิ่น ข้อคิดจากการอ่าน เช่น นิทาน เรื่องสั้นง่ายๆ ปริศนาคำทาย บทอาขยาน บทร้อยกรอง วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน บทร้องเล่นในท้องถิ่น โดยใช้ทักษะ กระบวนการปฏิบัติในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด และการใช้ภาษาไทย นำไปใช้ในชีวิตรจริงได้อย่างเหมาะสม อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

3.5 มารยาทในการอ่าน เขียน ฟัง ดูและพูด กระตือรือร้น รักการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด ภูมิใจ รักภาษาไทย

4. สาระการเรียนรู้ มาตรฐานและตัวชี้วัด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ในการวิจัย

4.1 สาระที่ 1 การอ่าน

4.1.1 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

4.1.2 ตัวชี้วัด

1) ป.2/1 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความและบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง

2) ป.2/2 อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน

3) ป.2/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

4) ป.2/4 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

5) ป.2/5 แสดงความคิดเห็นและ คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน

6) ป.2/6 อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่อง

ที่อ่าน

7) ป.2/7 อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะ

8) ป.2/8 มีมารยาทในการอ่าน

4.2 สาระที่ 2 การเขียน

4.2.1 มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ข้อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.2 ตัวชี้วัด

- 1) ป.2/1 คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด
- 2) ป.2/2 เขียนเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับประสบการณ์
- 3) ป.2/3 เขียนเรื่องสั้นๆ ตามจินตนาการ
- 4) ป.2/4 มีมารยาทในการเขียน

สรุป สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สาระการเรียนรู้ สาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 2 การเขียน โดยสังเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย นิทาน ข่าวและเหตุการณ์ บทร้องเล่น บทร้อยกรอง เพลง และเรื่องสั้น

กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC

การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีทั้งเด็กเก่งและเด็กอ่อนคละกัน สมาชิกในกลุ่มต้องร่วมมือกันในการทำงานให้สำเร็จ

1. ความหมายการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (Cooperative Learning)

สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ (2544 : 3) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่า หมายถึง วิธีการเรียนที่มีการจัดกลุ่มการทำงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนแรงจูงใจทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือไม่ใช่วิธีการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มรวมกันแบบธรรมดา แต่เป็นการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน กล่าวคือสมาชิกแต่ละคนในทีมจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการเรียนรู้และสมาชิกทุกคนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อที่จะช่วยเหลือและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของสมาชิกในทีม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 134) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ว่ากระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 121) ได้เสนอว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่างกัน ได้ร่วมมือ

กันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสูเป้าหมายของงานได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยที่สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีการปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวมเพื่อให้ทุกคนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (Instructional Models of Cooperative Learning)

ทิสนา แจมมณี (2553 : 265) เสนอว่า ผู้เรียนควรร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขัน เพราะการแข่งขันก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการแพ้-ชนะ ต่างจากการร่วมมือกันซึ่งก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการชนะ-ชนะ อันเป็นสภาพการณ์ที่ดีกว่าทั้งทางด้านจิตใจและสติปัญญา หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ ประกอบด้วย

1. การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (Positive Interdependence) โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน
2. การเรียนรู้ที่ลืต้องอาศัย การหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (Face to Face Interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ
3. การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม (Social Skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน
4. การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) ที่ใช้ในการทำงาน
5. การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ (Individual Accountability) หากผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือ

รูปแบบการรู้นี้ นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้นแล้ว ยังช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคม และอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสดูฝึกฝนพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก

การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลัก ๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่ม การศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบ การคิดคะแนน และระบบการให้รางวัลแตกต่างกันออกไป เพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ต่างก็

ใช้หลักการเดียวกันคือหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ และมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไป
ในทิศทางเดียวกัน คือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุด โดยอาศัย
การร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่าง
ของรูปแบบแต่ละรูปแบบจะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหาสาระ และวิธีการเสริมแรงและการให้
รางวัล เป็นประการสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดรูปแบบการสอนกลุ่มร่วมมือแบบ
CIRC ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ด้วยตนเองและด้วย
ความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่างๆ เช่น ทักษะ
การสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะ
การแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหาและอื่นๆ

4. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC

นักการศึกษาหลายท่านได้สรุปหลักการ แนวคิดและทฤษฎีรูปแบบ CIRC ไว้
ดังนี้

วิลลาร์ด สุนทร โรจน์ (2544 : 131) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้แบบ
ร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่
ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถ
แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้ง
โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการให้กำลังใจแก่กัน
และกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงรับผิดชอบต่อ
การเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้เพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือความสำเร็จของกลุ่ม

ภาวิณี จิตตามัย (2548 : 64) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC คือ
นักเรียนจะต้องร่วมมือกันเรียนรู้และปฏิบัติในกลุ่มที่มีการจัดเข้ากลุ่มที่ละความสามารถโดย
ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน จะประกอบด้วย 1) การสอนของครู 2) การฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม
3) การฝึกโดยอิสระ 4) การประเมินผลโดยกลุ่มเพื่อน 5) การฝึกเพิ่มเติม และ 6) การทดสอบ
ความรู้ด้านการสอนทางภาษาเทคนิค CIRC จะยึดหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Cooperative

Learning) ในทุกกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งกระบวนการสอนในแบบ CIRC จะประกอบด้วย กิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. การจัดกลุ่มอ่าน
2. การจัดที่มาร่วมกันเรียนรู้
3. การจัดกิจกรรมพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักที่จะให้นักเรียนอ่าน
4. การจับคู่อ่าน
5. การเรียนรู้ไวยากรณ์ในเรื่องและการฝึกเขียนในเรื่อง
6. การฝึกอ่านออกเสียงคำที่กำหนด
7. การฝึกหาความหมายของศัพท์
8. การสรุปเรื่อง
9. การฝึกสะกดคำ
10. การตรวจสอบโดยเพื่อน
11. การทดสอบความรู้ความเข้าใจ
12. การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ
13. การให้อ่านบทความต่างๆ นอกเวลาและการเสนอรายงานการอ่าน

ต่าง ๆ

14. การผสมผสานหลักภาษา (ศิลป์ทางภาษา) กับการเขียน
 เลิศพันธุ์ มั่นคง (2551 : 21) ได้กำหนดรูปแบบ CIRC ว่าเป็นการเรียนที่ มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอด ความเข้าใจ ในการอ่านออกมาในรูปของการเขียนสรุปเรื่องราวที่อ่าน ออกมาตามความคิดเห็น ของตนเองหลังจากการเล่าเรื่อง นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC ยังเป็น การเรียนที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์เป็นสื่อในการพัฒนาการอ่านได้อย่างกว้างขวาง โดยผู้สอนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน สูง 2 คน และผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ 2 คน ผู้สอนจะจัด แต่ละกลุ่มเป็นคู่ ระหว่างผู้เรียนเก่งและผู้เรียนอ่อน ช่วยกันทำกิจกรรมการอ่านที่ครอบคลุมหมายหลังจากที่ครู นำเสนอเนื้อหาที่เรียนแล้ว และในช่วงสุดท้ายของการเรียน ผู้เรียนในกลุ่มทั้งหมดจะกลับ เข้ามาทำงาน ช่วยกันตรวจแก้ไขงานของกันและกันอีกครั้งหนึ่ง หลังจากทีเรียนจบบทเรียน แต่ละบทแล้วจะมีการทดสอบเป็นรายบุคคล คะแนนที่ได้จากการทดสอบกับคะแนนที่ได้

จากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะนำมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่มเพื่อสร้างความตระหนัก
ในความสำเร็จของการเรียน

สุกัญญา สัปทน และสุภาพร แสนแทน (2552 : 39) ได้ศึกษาว่าการเรียน
โดยวิธี CIRC เป็นการเรียนการสอนที่ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือผู้ที่เรียนอ่อน
ทำให้ผู้เรียนทั้งสองระดับความสามารถได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ไม่เห็นแก่ตัว มีความสามัคคีกัน
ช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ เห็นอกเห็นใจกัน มีความจริงใจต่องานมุ่งหมายความ
สำเร็จของงานกลุ่มเป็นสำคัญ

Slavin. (1995 : 104-110 ; อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี. 2553 : 270-271)
ว่ารูปแบบ CIRC หรือ Cooperative Integrated Reading and Composition) เป็นรูปแบบ
การเรียน การสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะ รูปแบบนี้
ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนอ่านเพื่อความ
เข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเรียน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้
ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถ
แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้ง
โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งการให้กำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือ
คนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่
จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้เพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ
ความสำเร็จของกลุ่ม

5. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ CIRC (CIRC : Cooperative Integrated
Reading and Composition)

รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีหลายรูปแบบซึ่งแต่
ละรูปแบบจะมีวิธีการดำเนินการหลักๆ ซึ่งได้แก่ การจัดกลุ่ม การศึกษาเนื้อหาสาระ การทดสอบ
การคิดคะแนน และระบบการให้รางวัล แตกต่างกันไป เพื่อสนองวัตถุประสงค์เฉพาะ
แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ต่างก็ใช้หลักเดียวกัน คือ หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ
และมีวัตถุประสงค์มุ่งตรงไปในทิศทางเดียวกัน คือเพื่อช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่
ศึกษาอย่างมากที่สุดโดยอาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่าง
กลุ่มผู้เรียนด้วยกัน ความแตกต่างของรูปแบบแต่ละรูปแบบ จะอยู่ที่เทคนิคในการศึกษาเนื้อหา
สาระ และวิธีเสริมแรงและการให้รางวัล เป็นประการสำคัญ

6. ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Reading Comprehension Skills)

วัชรรา เล่าเรียนดี (2548 : 179-180) ให้แนวคิดว่าทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งทักษะหนึ่งเพราะความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น และความเข้าใจเป็นสื่อในการเรียนรู้ในทุกด้านและทุกทักษะ ซึ่งผลจากการศึกษาทดลองได้ข้อสรุปว่าการสอนโดยตรงที่ชัดเจนแจ่มแจ้งจากครู ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ และการติดตามควบคุมดูแลกระบวนการอ่านและการทำความเข้าใจ สามารถพัฒนาความสามารถด้าน การอ่านเพื่อความเข้าใจได้ ซึ่งกำหนดสรุปแนวทางการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

1. สอนฝึกทักษะในการสรุป (Summarizing)
2. สอนฝึกทักษะในการถามคำถาม (Questioning)
3. สอนเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจน (Clarifying)
4. สอนทักษะการทำนายเหตุการณ์ (Predicting Skills)

วัตถุประสงค์หลักของรูปแบบ CIRC ก็คือการใช้กลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ รวมทั้งการนำทักษะดังกล่าวไปใช้ในการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ ซึ่งองค์ประกอบย่อยอื่น ๆ ของ CIRC จะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันในด้านการติดตามดูแลการเรียนรู้ของนักเรียนที่จับคู่กันหรือเข้ากลุ่มกันเรียนรู้ด้วยการอ่านนั้น นักเรียนจะต้องช่วยกัน ระบุสาระสำคัญของเรื่องที่ให้อ่าน เช่น ตัวละคร บริบทของเรื่อง ปัญหาความพยายามในการแก้ปัญหาและการแก้ปัญหาในที่สุด ซึ่งถ้านักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้และปฏิบัติในประเด็นดังกล่าวจะพัฒนาความสามารถและทักษะในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ โดยเฉพาะเด็กที่เรียนอ่อนจะเรียนรู้ได้ผลมากขึ้นเพราะในกลุ่มจะช่วยกันอธิบายและร่วมกันคิดโดยตลอดในทุกกิจกรรมที่กำหนดให้ฝึกปฏิบัติ ที่สำคัญในการใช้รูปแบบ CIRC สมาชิกจะต้องอธิบายการคาดคะเนแนวทางต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา สรุปสาระสำคัญของเรื่องให้เพื่อนในกลุ่มฟังซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของกันและกันได้และใน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ นักเรียนในกลุ่มที่ใช้ CIRC จะได้รับการสอนจากครูในเรื่องยุทธวิธีการพัฒนาความเข้าใจและการประเมินความคิดของตนเอง (Metacognitive Strategy) ดังนั้นสาระความรู้ที่ให้เด็กอ่านซึ่งต้องแตกต่างจากเนื้อหาการสอนการอ่านพื้นฐาน

7. องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC

มีนักการศึกษาได้กำหนดองค์ประกอบการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC ดังนี้
 เพยาว์ สິงวี (2551 : 88-91) ได้กำหนดรูปแบบ CIRC ว่าผู้เรียนจะได้ทำ
 กิจกรรมต่างๆ ที่เป็นทีมตามระดับความสามารถในการเรียนในการเรียนในรูปแบบการสอนที่
 ครบวงจร โดยมีองค์ประกอบใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. ทีมการเรียนรู้ (Team Study) ผู้สอนจะเป็นผู้จัดนักเรียนเข้าเป็น
 กลุ่มอ่าน (Reading Groups) กลุ่มละ 2 คน ตามระดับความสามารถในการอ่าน การจัดกลุ่ม
 อ่าน ผู้สอนควรจัดให้ลงตัวเป็นคู่ระหว่างผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูงและต่ำ แต่ถ้า
 จำนวนผู้เรียนไม่ลงตัวเป็นคู่ก็สามารถจัดกลุ่มอ่านกลุ่มละ 3 คนก็ได้ หลังจากที่ถูกจัด
 นักเรียนเข้าเป็นกลุ่มอ่านเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนจะจัดนักเรียนกลุ่มเข้าอ่านเป็นทีม (Team) ในแต่ละทีม
 ประกอบด้วยสมาชิกจากกลุ่มอ่าน 2 กลุ่มรวมกันเป็น 4 คน ประกอบด้วยผู้ที่มีความ
 ในการอ่านสูง 2 คน และต่ำ 2 คน สมาชิกในแต่ละทีมจะจับคู่กัน ช่วยทำกิจกรรมที่ครู
 กำหนดให้จนครบ ความสำเร็จของแต่ละทีมขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความสามารถของสมาชิก
 ในกลุ่ม ทีมไหนที่ทำคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้รับเกียรติบัตรและคำชม เป็นรางวัล
 ทุก ๆ สัปดาห์

2. กิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (Story Related Activities) เป็นกิจกรรม
 ที่ครูกำหนดให้นักเรียนทำหลังจากที่ครูได้นำเสนอบทเรียนไปแล้ว กิจกรรมดังกล่าวได้แก่

2.1 กิจกรรมการฝึกเกี่ยวกับคำศัพท์ นักเรียนจะต้องฝึก

2.1.1 การหาความหมายของคำ (Word Meaning Practice) ครูจะ
 แจกใบงานที่มีรายการคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ใหม่ที่นักเรียนยังไม่เคยเรียนมาก่อนให้นักเรียน
 ทุกคน นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะอภิปรายและหาความหมายของคำในพจนานุกรม รวมทั้งสร้าง
 ประโยคจากคำศัพท์ที่ครูกำหนดให้ ประโยคที่สร้างจะต้องสื่อความหมาย

2.1.2 การอ่านออกเสียงคำ (Word Reading Out Loud Practice)
 ครูจะแจก ใบงานที่มีรายการคำศัพท์ใหม่และคำศัพท์ยากให้นักเรียนทุกคน นักเรียนจะต้องฝึก
 อ่านออกเสียงคำศัพท์ให้ได้ถูกต้องโดยไม่ติดขัดกับคู่ของตนหรือจะอ่านกับเพื่อนร่วมทีมก็ได้

2.1.3 การสะกดคำ (Spelling) การฝึกสะกดคำนักเรียนอาจจะฝึก
 กับเพื่อนเป็นคู่หรือจะฝึกกันเป็นทีมก็ได้ โดยให้คนหนึ่งเป็นคนอ่านหรือบอกคำ เพื่อนร่วมทีม
 หรือคู่ของตนจะเขียนคำศัพท์ตามที่เพื่อนบอก แล้วเปลี่ยนกันตรวจหรือถ้าผู้สอนต้องการ

ความรวดเร็ว ครูผู้สอนอาจจะเป็นคนบอก แล้วให้นักเรียนเขียนสะกดคำเสร็จแล้วเปลี่ยนกันตรวจแก้ไข กิจกรรมในขั้นนี้นักเรียนสามารถจะฝึกได้จนกระทั่งเขียนไม่ผิดเลย

2.2 การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจโดยตรง (Direct Instruction in Reading Comprehension) ครูจะเป็นผู้สอนวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจให้แก่ นักเรียนในชั้น นำเสนอบทเรียน เพื่อแนะนำให้นักเรียนสามารถอ่านหาใจความสำคัญ (Meaning Ideas) เข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล (Understanding Casual Relations) และการอ้างอิงจากเรื่องที่อ่าน (Inferences)

2.3 การอ่านเป็นคู่ (Partner reading) นักเรียนจะต้องอ่านเรื่องในใจก่อนแล้วจึงฝึกอ่านออกเสียงกับคู่ของตนหรือกับเพื่อนร่วมทีม โดยเปลี่ยนกันอ่านคนละย่อหน้าให้คู่หรือเพื่อนร่วมทีมฟัง ถ้าใครอ่านผิดก็ช่วยกันแก้ไขให้อ่านออกเสียงได้ถูกต้อง ในขณะที่นักเรียนเปลี่ยนกันอ่าน ครูก็คอยเดินสังเกตการณ์และคอยฟังว่านักเรียนอ่านถูกต้องหรือไม่

2.4 การเล่าเรื่อง (Story Retelling) หลังจากที่นักเรียนอ่านเรื่องจบ นักเรียนต้องช่วยกันเล่าสรุปใจความสำคัญและลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน โดยการใช้คำถามนำเพื่อแสดงความเข้าใจในการอ่าน

2.5 การค้นหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน (Trasure Hunt) ในระหว่างที่นักเรียนอ่านเรื่อง นักเรียนจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านไปด้วย

2.6 การเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (Story Grammar and Story Related Writing) เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องซึ่งเป็นโครงสร้างข้อสอบ (Story Grammar) ที่มีองค์ประกอบของเรื่องได้แก่ ฉาก ตัวละคร และเวลา แนวเรื่อง ซึ่งประกอบด้วยเหตุการณ์ที่เป็นเหตุให้เรื่องดำเนินไปและเป้าหมายของตัวละคร โครงเรื่องซึ่งประกอบด้วยจำนวนตอนว่าเป็นเรื่องตอนเดียวหรือมากกว่าหนึ่งตอน ซึ่งจะอธิบายว่าตัวละครมีเป้าหมายย่อยอะไร ภาระทำอะไรบ้าง และมีผลจากการกระทำดังกล่าวอย่างไรบ้าง และสุดท้ายคือการแก้ไขปัญหาวว่าตัวละครบรรลุเป้าหมายหรือไม่และเรื่องจบแบบใด หลังจากอ่านจบแล้ว นักเรียนที่จะเขียนเรียงความเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ครูให้อ่านตามแนวคิดของตน ซึ่งตอนจบอาจจะไม่เหมือนกับเรื่องที่อ่านก็ได้

2.7 การตรวจงานโดยผู้ร่วมทีม (Partner Checking) หลังจากที่นักเรียนทุกคนทำกิจกรรมในข้อ 2 ครบหมดแล้วคู่ของตนจะเป็นผู้บันทึกลงในแบบฟอร์มการทำงาน (Student Assignment Form) เพื่อเป็นการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อกันที่ครูมอบหมาย

3. การอ่านด้วยตนเอง (Independent Reading) หากนักเรียนต้องการฝึกการอ่านเพิ่มเติมด้วยตนเองก็สามารถทำได้นอกห้องเรียน หรือครูผู้สอนอาจจะมอบหมายให้ผู้เรียนไปอ่านเป็นการบ้านตอนเย็นทุกวัน วันละ 20 นาที โดยเลือกอ่านหนังสือหรือเรื่องที่ตนเองชอบ แล้วเขียนรายงานส่งครูผู้สอนทุกๆ 2 สัปดาห์ โดยมีลายเซ็นของผู้ปกครองรับรอง

4. การทดสอบ (Testing) นักเรียนจะต้องทดสอบความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน สร้างประโยคจากคำศัพท์ที่ครูให้สะกดคำศัพท์ และอ่านออกเสียงคำศัพท์ในตอนท้ายชั่วโมงที่ 2 หรือ 3 หรือเมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียน นักเรียนจะต้องสอบเป็นรายบุคคลไม่มีการช่วยเหลือกัน คะแนนที่แต่ละบุคคลได้จะนำมารวมกับคะแนนการเขียนเรียงความจากเรื่องที่อ่าน คะแนนทั้งหมดที่ได้นำมารวมกันเฉลี่ยเป็นคะแนนของทีม

5. การตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม (Team Recognition) เมื่อผู้สอนคิดคำนวณคะแนนของผู้เรียนแต่ละคนและแต่ละกลุ่มเสร็จแล้ว ควรให้รางวัลเกียรติบัตร หรือคำชมแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการชี้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของความสำเร็จของกลุ่ม และครูควรแจ้งให้นักเรียนทราบคะแนนในชั่วโมงเรียนต่อไป พร้อมกับมอบเกียรติบัตรหรือรางวัลชมเชยไปพร้อมๆ กัน สิ่ง que ผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงในการเรียนโดยรูปแบบ CIRC มี 3 ประการ เช่นเดียวกันกับวิธีสอนแบบอื่นๆ ในการเรียนรู้แบบสหการประเภทกลุ่มแข่งขัน ดังนี้

5.1 รางวัลของกลุ่ม (Team Rewards) ซึ่งได้แก่ เกียรติบัตรที่ครูผู้สอนมอบให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเมื่อทำคะแนนเฉลี่ยในการทดสอบแต่ละบทรวมกับคะแนนการเขียนเรียงความ ได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.2 โอกาสความสำเร็จที่เท่ากัน (Equal Opportunities for Success) หมายถึง การที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน เพราะทุกคนต้องช่วยกันทำงาน ผลที่ได้จึงมีค่าและเท่าเทียมกัน

5.3 ความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล (Individual Accountability) ได้แก่ความสำเร็จของแต่ละทีม ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการที่สมาชิกในทีมเข้าใจเนื้อเรื่องที่ครูให้อ่านได้เพียงใด ด้วยเหตุนี้สมาชิกทุกคนจะต้องทำแบบทดสอบด้วยตนเอง แล้วจึงนำคะแนนมารวมกันและเฉลี่ยเป็นคะแนนของทีม

ทิศนา แคมมณี (2553 : 93) สรุปองค์ประกอบการเรียนรู้รูปแบบ CIRC เป็นการทำกิจกรรมการอ่านกิจกรรมกลุ่ม การทำแบบทดสอบ การตรวจสอบผลงานและความสำเร็จของกลุ่มโดยกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้เรียนจะทำร่วมกันในรูปแบบทีม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการเรียนรู้รูปแบบ CIRC มีการจัดกลุ่มการเรียนรู้ ร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม มีการทดสอบรายบุคคล คะแนนเฉลี่ยของทีม การตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม

8. ขั้นตอนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ CIRC

Slavin. (1995 : 104-110 ; อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี. 2553 : 270-271)

กำหนดขั้นตอนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ CIRC มีการดำเนินการดังนี้

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่าน นักเรียนในแต่ละกลุ่มจับคู่ 2 คน หรือ 3 คน ทำกิจกรรมการอ่านแบบเรียนร่วมกัน
2. ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับ ทีมทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เขียนรายงาน แต่งความ ทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่างๆ และมีการให้คะแนนผลงานของแต่ละทีม ทีมใดได้คะแนนร้อยละ 90 ขึ้นไป จะได้รับประกาศนียบัตรเป็น ซูเปอร์ทีม หากได้รับคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80-89 ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา
3. ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาที แจงวัตถุประสงค์ในการอ่าน แนะนำคำศัพท์ใหม่ๆ ทบทวนศัพท์เก่าต่อจากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องที่อ่านแล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เช่น อ่านเรื่องในใจแล้วจับคู่อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟัง และช่วยกันแก้จุดบกพร่องหรือครูอาจจะให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม วิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์ปัญหาหรือทำนายว่าเรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไป เป็นต้น
4. หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูนำการอภิปรายเรื่องที่อ่าน โดยครูจะเน้นการฝึกทักษะต่างๆ ในการอ่าน เช่น การจับประเด็นปัญหา การทำนาย เป็นต้น
5. นักเรียนรับการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนจะได้รับคะแนนเป็นทั้งรายบุคคลและทีม
6. นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 วัน เช่น ทักษะการจับใจความสำคัญ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการใช้เหตุผล เป็นต้น
7. นักเรียนจะได้รับชุดการเรียนการสอนเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อการเขียนได้ตามความสนใจ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนเขียนเรื่อง และช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง และในที่สุดตีพิมพ์ผลงานออกมา

8. นักเรียนจะได้รับการบ้านให้เลือกอ่านและหนังสือที่สนใจ และเขียนรายงานเรื่องที่อ่านเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้าน โดยมีแบบฟอร์มให้

แสงมะณี รูปสอาด (2549 : 40) กำหนดขั้นตอนการเรียนรู้โดยวิธี CIRC โดยมีดังนี้

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่าน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับคู่ 2 คน หรือ 3 คน ทำกิจกรรมการอ่านแบบร่วมกัน
 2. ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับต่างความสามารถ ทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่างๆ และมีการให้คะแนนผลงานของแต่ละทีม ทีมใดได้คะแนนร้อยละ 90 ขึ้นไปจะได้รับประกาศนียบัตรเป็นซูเปอร์ทีม หากได้รับคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80-89 ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา
 3. ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาที แจงวัตถุประสงค์ในการอ่าน แนะนำคำศัพท์ใหม่ๆ ทบทวนเก่า ต่อจากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องที่อ่านแล้วให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เช่น อ่านเรื่องในใจแล้วจับคู่อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟัง และช่วยกันแก้จุดบกพร่องหรือครูอาจจะให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม วิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์ปัญหาหรือทำนายว่าเรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไป เป็นต้น
 4. หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูนำการอภิปรายเรื่องที่อ่าน โดยครูจะเน้นการฝึกทักษะต่างๆ ในการอ่าน เช่น การจับประเด็นปัญหาการทำนาย เป็นต้น
 5. นักเรียนรับการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจนักเรียนจะได้รับคะแนนเป็นทั้งรายบุคคลและทีม
 6. นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 วัน เช่น ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการใช้เหตุผล เป็นต้น
 7. นักเรียนจะได้รับชุดการเรียนการสอนเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อการเขียนได้ตามความสนใจ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนเขียนเรื่อง และช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและในที่สุดตีพิมพ์ผลงานออกมา
- เพยาว์ สິงวี (2551 : 113-114) สรุปรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC มีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ครูแนะนำการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC แจกจุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์รางวัล
- 1.2 ครูแบ่งกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกความสามารถต่างกลุ่มกลุ่มละประมาณ 4-6 คน

1.3 ครูแจ้งจุดประสงค์การอ่านแต่ละครั้ง

2. ขั้นสอน

- 2.1 ครูแนะนำคำศัพท์และเนื้อเรื่องใหม่
- 2.2 นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง หลังจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถาม เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

3. ขั้นตอนการอ่านมีดังนี้

3.1 ขั้นจำ เป็นขั้นเริ่มแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้ จำขั้นสอน ความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ การที่จะรู้ว่าคุณมีความจำเรื่องที่อ่านได้มากหรือน้อย ก็ใช้การตั้งคำถามเรื่องที่อ่าน หรือให้สะกดคำ บอกความหมายและบอกคำจำกัดความ

3.2 ขั้นเข้าใจ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนเองได้ เข้าใจความคิดถ้อยคำ ประโยค และข้อความที่ให้คติสอนใจ สรุปเรื่องเป็นมโนทัศน์ โดยใช้คำพูดของตน ดังนั้นการที่ครูจะประเมินว่านักเรียนมีความเข้าใจมากหรือน้อย ควรตั้งเป็นคำถามด้วยการให้เล่าเรื่องสรุปเรื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

4. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มทำกิจกรรมและฝึกทักษะตามใบงาน โดยมีครูคอยแนะนำ

5. ขั้นตรวจสอบผลงาน ครูให้สมาชิกในกลุ่มตรวจสอบผลงานที่ได้รับมอบหมาย

6. ขั้นสรุปและประเมินผล

- 6.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปและประเมินผลบทเรียน
- 6.2 ครูตรวจให้คะแนน
- 6.3 ครูนำคะแนนจากใบงานมาเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม โดยกลุ่มใดได้คะแนนร้อยละ 90 ขึ้นไปได้รับรางวัลดาวทอง กลุ่มใดได้คะแนนร้อยละ 80 – 89 ได้รับรางวัลดาวเงิน กลุ่มใดไม่ถึงเกณฑ์จะให้กำลังใจ

หัวใจสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC มี 3 ประการ

1. รางวัลของกลุ่ม (Team Reward) หมายถึง ผลของกลุ่มที่ผู้ร่วมทุกคนจะต้องรับผิดชอบ และมีโอกาสเท่ากันในการประสบความสำเร็จ โดยกลุ่มอาจจะได้รับรางวัลเป็นประกาศนียบัตรหรือใบประกาศเกียรติคุณเมื่อบรรลุถึงเกณฑ์ที่กำหนด

2. ความรับผิดชอบต่อผลงานของแต่ละคน (Individual Accountability) หมายถึง ผลการทำงานของแต่ละคนเพื่อให้กลุ่มมีผลงานโดยรวมถึงเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนร่วมกลุ่มจึงต้องมีภารกิจในการช่วยให้ผู้ร่วมกลุ่มแต่ละคนพัฒนาผลการเรียนของแต่ละคนพร้อมตลอดเวลาสำหรับการทดสอบ

3. การมีโอกาสประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน (Equal Opportunities for Success) หมายถึง นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับใด สามารถสร้างงานให้แก่กลุ่มด้วยการวัดระดับผลการเรียนของตน จากผลการเรียนในระดับเดิมของตนได้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ CIRC การจัด การเรียนโดยวิธีแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 4 คน โดยมีนักเรียนเก่ง 2 คน นักเรียนอ่อน 2 คน และในแต่ละกลุ่มจะแบ่ง เป็นกลุ่มย่อยอีก 2 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มย่อยจะมีนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง 1 คน นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ 1 คน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันและถ่ายทอดความเข้าใจในการอ่านและทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีขั้นตอนในการเรียนการสอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ หมายถึง ขั้นการชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ แจกเกณฑ์รางวัล และการแจ้งจุดประสงค์การอ่านแต่ละครั้ง

2. ขั้นนำเสนอบทเรียน ครูจะนำเสนอเนื้อหาและคำศัพท์ใหม่ในเนื้อหาที่จะเรียนให้นักเรียนรู้จักและคาดเดาเหตุการณ์ของเรื่องที่จะอ่าน

3. ขั้นฝึกทำงานเป็นทีม จะทำเมื่อครูนำเสนอบทเรียนเรียบร้อยแล้ว

4. ขั้นตอนการทดสอบ หลังจากที่นักเรียนเรียนจบบทเรียนแล้ว จะมีการทดสอบเป็นรายบุคคล โดยที่ไม่ให้สมาชิกในทีมช่วยเหลือกัน คะแนนของกลุ่มนี้ขึ้นอยู่กับคะแนนของสมาชิกแต่ละคน เมื่อทดสอบทุกคนแล้วนำคะแนนของสมาชิกทุกคนรวมกันแล้วเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

5. ขั้นตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม เมื่อผู้สอนคิดคะแนนเสร็จแล้วจะมีการให้รางวัลสำหรับกลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นคุณค่าของความร่วมมือและความสำเร็จในทีม

การอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการเรียน เพราะเป็นทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านจับใจความจากเอกสาร ดังนี้

1. ความหมายของการอ่านจับใจความ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2545 : 915) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นคำกริยา หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจตามตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาเพื่อความเข้าใจ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคนอื่น ๆ (2540 : 66) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความว่า การอ่านเพื่อจับใจความหมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่น่าสนใจ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

แววมยุรา เหมือนนิล (2541 : 12) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องนี้หรือของหนังสือแต่ละเล่มว่าคืออะไร ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ
 2. ส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบ เพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น
- ในกรณีเรื่องที่อ่านมีย่อหน้าเดียว ในย่อหน้านั้นมีใจความสำคัญ หรือส่วนประกอบซึ่งอาจมีได้หลายประเด็น

สุปราณี พัดทอง (2543 : 65) ได้ให้ความหมายของคำว่าอ่านจับใจความว่า หมายถึงความคิดอันเป็นแก่นหรือหัวใจของเรื่องที่คุณเขียนมุ่งสื่อมาให้ผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

สนิท สัตโยภาส (2545 : 108) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความ หมายถึงการอ่านที่ผู้อ่านมุ่งจับสาระสำคัญของข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านให้ได้การอ่านแบบนี้มักใช้กับการอ่านงานประเภทข่าว สารคดี บทความ นิทาน เรื่องสั้น และนวนิยาย เป็นต้น

จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บำหั่น อิ่มสำราญ (2547 : 42) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความ หมายถึงการจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านว่าผู้เขียนต้องการส่งสารหรือให้ข้อคิดเห็นอะไรเป็นสำคัญ

กรมวิชาการ (2546 : 188) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

สรุปว่า การอ่านแบบจับใจความหมายถึงการทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน สามารถจับประเด็นของเรื่อง แปลความหมายของเรื่องที่อ่าน เข้าใจจุดมุ่งหมายของเรื่องตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วนำมาเป็นความเข้าใจของผู้อ่าน สามารถนำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้

2. ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

ทักษะการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่มีความสำคัญเพราะถ้านักเรียนมีพื้นฐานที่ดีแล้วสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ดังที่มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญ ดังนี้

แวววาว โรงสะอาด (2530 : 38) สรุปความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญ ได้ว่า ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนอยู่ที่ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนที่อ่านไม่เข้าใจและจับใจความสำคัญไม่ได้จะเบื่อบ่อยต่อการเรียน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน รวมไปถึงไม่เกิดนิสัยรักการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะไม่เท่าที่ควร

แววมยุรา เหมือนนิล (2541 : 17) สรุปความสำคัญการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความเป็นการเข้าใจเรื่องที่อ่านระดับต้น และเป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้านักเรียนจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ คือไม่รู้เรื่อง ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้เลย

กรมวิชาการ (2546 : 188) สรุปความสำคัญของการอ่านจับใจความว่าเป็น การอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบำหั่น อิ่มสำราญ (2547 : 4) สรุปความสำคัญของการอ่านจับใจความ การอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร เพราะการอ่านและการฟังจะทำให้ผู้คนได้รับข่าวสารข้อมูลความรู้ และได้รับทราบความเคลื่อนไหว ตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้คนในสังคม นอกจากนี้การอ่านยังสามารถพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอีกด้วย ผู้รับสารจะ

ได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่ ถ้าผู้รับสารสามารถรับสารที่ผู้ส่งสารส่งให้อ่านอย่างครบถ้วนและถูกต้อง กระบวนการสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้รับสารสามารถรับสารจากเรื่องที่อ่านได้ก็คือการจับใจความ ฉะนั้นการจับใจความจึงนับเป็นหัวใจของการอ่าน

สรุปว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อผู้อ่านมากเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญ of นักเรียนและบุคคลทั่วไปในการแสวงหาความรู้ ถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญได้จะไม่สามารถจับประเด็นหลักของเรื่องนั้น ๆ ได้ อย่างไรก็ตามครูผู้สอนย่อมมีบทบาทสำคัญในการฝึกทักษะการอ่านและเป็นผู้ดำเนินการอ่านด้านจับใจความประเมินความก้าวหน้าในการเรียนการสอนของผู้เรียน

3. ประเภทของการอ่านจับใจความ

ประเภทการอ่านจับใจความได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้สรุปไว้ ดังนี้

พินิตนันท์ บุญพามี (2542 : 78) สรุปการอ่านจับใจความว่าสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ การอ่านโดยละเอียด คือ การอ่านเพื่อเก็บความที่เป็นสาระประเด็นต่าง ๆ อย่างละเอียดตลอดเรื่อง สามารถรับรู้ทำความเข้าใจเรื่องได้อย่างกระจ่างแจ้งในขณะที่ลักษณะที่สอง คือ การอ่านโดยสรุป คือ การอ่านเก็บความเฉพาะที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง ผู้อ่านสามารถรับรู้ทำความเข้าใจเนื้อหาสำคัญของเรื่องได้

ชิตา โมสิกรัตน์และนภลัย สุวรรณธาดา (2544 : 569) ได้แบ่งประเภทการอ่าน จับใจความว่ามี 2 แบบ คือ

1. การอ่านจับใจความรวมเป็นการอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อสำรวจว่าใจความสำคัญของเรื่องนั้นมีลักษณะหรือจุดมุ่งหมายอย่างไร รายละเอียดของเนื้อหา มีความสัมพันธ์กันอย่างไร หนังสือเล่มนั้นมีคุณค่าที่จะเสียเวลาอ่านอย่างละเอียดหรือไม่ และควรจะซื้อ หรือยืมหนังสือเล่มนั้นหรือไม่ การอ่านจับใจความรวมเป็นขั้นการอ่านขั้นต้นที่จะเลือกอ่านหนังสือเล่มนั้นต่อไปวิธีการอ่านคือการดูและสังเกตรูปร่างหน้าตาของหนังสือเพื่อดูว่าเป็นหนังสือแนวใด น่าสนใจเพียงใด ต่อจากนั้นก็ตรวจสอบดูสารบัญ ดูหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยอย่างคร่าว ๆ เพื่อมองการลำดับเนื้อหาว่าจะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างไร มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร และโครงร่างส่วนรวมของหนังสือชี้ให้เห็นว่าเป็นหนังสือที่มีสาระตรงตามที่เราต้องการ เมื่อพิจารณาส่วนต่าง ๆ ของหนังสือดูแล้ว เราก็จะสรุปความคิดเห็นได้ว่า หนังสือเล่มนั้นมีลักษณะอย่างไร มีจุดมุ่งหมายอย่างไร และเรื่องใดน่าสนใจเป็นพิเศษ การอ่านจับใจความรวม เป็นวิธีการอ่านที่เรามักใช้ในการเลือกหนังสือวิชาการ หนังสือสารคดีต่าง ๆ อาทิ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีชีวประวัติ จดหมายเหตุ หรือบันทึกความทรงจำ เป็นต้น

2. การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญหรือข้อความที่สำคัญด้วยการจดบันทึกย่อ หรือจดจำไว้ในสมอง หรือด้วยการขีดเส้นใต้ไว้ในหนังสือ นั้น ใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับ อาจมีหลายลักษณะตามแต่จะต้องการ เช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็นแนวคิดหรือทรรศนะของผู้เขียน หรือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง อย่างไรก็ตามการอ่านจับใจความสำคัญจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ หรือวิเคราะห์งานเขียนเป็นส่วน ๆ ได้อย่างถี่ถ้วน รวมทั้งยังทำให้ผู้อ่านสนใจศึกษาเรื่องนั้นเป็นพิเศษ ถ้าผู้อ่านมีความสนใจในเรื่องทำนองนั้นมาก่อนแล้ว

สรุปว่า การอ่านจับใจความมีอยู่ 2 ประเภท คือการอ่านจับใจความส่วนรวมและการอ่านจับใจความสำคัญ ดังนั้นผู้อ่านควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการอ่านจับใจความที่ดีและตรงกับความต้องการต่อไป

4. ขั้นตอนการอ่านจับใจความ

การสอนอ่านจับใจความควรมีขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อให้ได้ใจความสำคัญและสามารถสรุปได้ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

ไพฑูริย์ สตินลาวัฒน์ และคนอื่นๆ (2540 : 67) ได้กำหนดขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

1. พิจารณาความทีละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดหรือข้อปลีกย่อยอื่น ๆ ออกมา ซึ่งได้แก่ ตัวอย่าง จำนวนโวหารอุปมาอุปไมย ข้อความเปรียบเทียบ ตัวเลข สถิติ วันเดือนปี (ในกรณีที่ไม่ต้องการผลทางตัวเลข) ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ

3. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาตนเอง

สุปราณี พัดทอง (2543 : 66-67) สรุปแนวทางการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

1. อ่านเรื่องที่ต้องการอ่านจับใจความสำคัญ โดยเริ่มตั้งแต่ชื่อเรื่องเพราะชื่อเรื่องมักสอดคล้องกับเรื่อง โดยอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เห็นเนื้อหาส่วนรวม แล้วตอบคำถามให้ได้ว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร ใครทำอะไรที่ใด เมื่อไร อย่างไร ทำไมจึงทำและได้ผลอย่างไร โดยสังเกตลำดับและความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องซึ่งทำให้เรื่องดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมไปด้วย

2. พิจารณาหาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้าโดยหนึ่งย่อหน้าต้องมีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว

3. นำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่อง สละสลวย โดยรักษาเนื้อความเดิมไว้จะได้ใจความสำคัญของทั้งเรื่อง

4. เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวนว่าเนื้อความต่อเนื่องกันดีหรือไม่ มีความสำคัญครบถ้วนหรือไม่

กรมวิชาการ (2546 : 189) ได้กำหนดถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็น จุดสำคัญของเรื่อง

2. อ่านให้ละเอียด เพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่าง เรื่องเพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน

3. อ่านซ้ำตอนที่ไม่เข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอน ถูกต้อง

4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 95) ได้กำหนดขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

1. ขั้นจำ เป็นขั้นเริ่มแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้ คำ ความหมายของคำให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ การที่ครูจะรู้ว่านักเรียนมีความจำเรื่องที่อ่านได้มากหรือน้อย ก็ใช้วิธีการตั้งคำถามเรื่องที่อ่าน หรืออาจให้ สะกดคำ บอกความหมายและบอกคำจำกัดความ

2. ขั้นเข้าใจ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนเอง เข้าใจความคิด ถ้อยคำ ประโยค และข้อความที่คิดสอใจ สรุปเรื่องเป็นมโนทัศน์ใช้คำพูดของตน ดังนั้นการที่ครูจะประเมินว่านักเรียนมีความเข้าใจมากหรือน้อยควรตั้งเป็นคำถามด้วยการให้ เล่าเรื่อง สรุปเรื่อง และเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

3. ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่นักเรียนควรมีการฝึกนำถ้อยคำ ประโยค และ เหตุการณ์ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่หรือนำไปใช้ แก้ปัญหาวิชาอื่น ๆ ดังนั้นคำถามที่ใช้จึงมักจะกำหนดเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนพิจารณา ในการนำความรู้มาใช้ประโยชน์

4. ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้ จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่างสามารถบอกได้ว่า องค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

5. **ชั้นสังเคราะห์** เป็นชั้นที่ให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดที่ได้จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่าง สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

6. **ชั้นประเมินค่า** เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ให้นักเรียนรู้จักตัดสินเรื่องที่ว่าอะไรคือส่วนที่เป็นจริง และอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ ความรัก ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และยังรวมไปถึงความเป็นเหตุเป็นผลด้วย เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกตการใช้ถ้อยคำ การบรรยายที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ตลอดจนความประทับใจอื่น ๆ ที่ได้จากการอ่านเรื่อง

จูไรร์ตัน ลักณะศิริ และบาทัน อัมสำราญ (2547 : 42) กำหนดขั้นตอนและวิธีการอ่านจับใจความว่า เป็นการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ให้เข้าใจนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับประโยค ย่อหน้าและเนื้อเรื่องทั้งหมดตามลำดับ การที่จะเข้าใจเรื่องราวทุกระดับนี้อยู่ที่ความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน การทำความเข้าใจเรื่องราวระดับประโยคนั้นไม่ซับซ้อน ผู้อ่านสามารถจับสาระได้เพียงตั้งคำถามว่าประโยคนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับใคร หรืออะไรและผู้นั้นหรือสิ่งนั้นกำลังทำอะไรหรือเป็นอย่างไร ส่วนการจับใจความสำคัญในระดับย่อหน้าก็จะช่วยให้การจับใจความสำคัญกระทำได้ง่ายขึ้น เพราะเข้าใจโครงสร้างของย่อหน้า ในทางตรงกันข้าม ถ้าย่อหน้าที่อ่าน ผู้เขียนได้เขียนขึ้นโดยไม่ยึดหลักการเขียนย่อหน้า เขียนไปเรื่อย ๆ ไม่มีความคิดหลักหรือไม่มีประโยคใจความสำคัญ ผู้อ่านจะจับใจความสำคัญได้ช้า หรืออาจจับใจความสำคัญได้ไม่ถูกต้อง อย่งไรก็ตาม ถ้าผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าของเรื่องได้ ก็เท่ากับจับใจความสำคัญของเรื่องทั้งเรื่องได้แล้ว

5. ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านจับใจความ

5.1 ทฤษฎีการอ่านจับใจความ

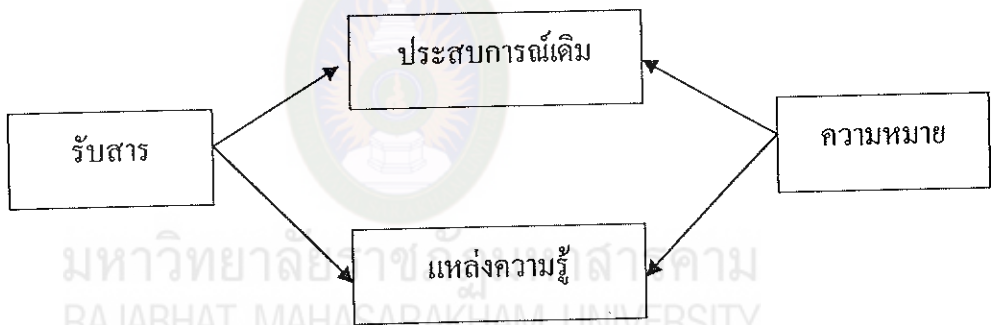
สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 56 - 59) สรุปทฤษฎีการอ่านที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความนั้นมียุ่ด้วยกันหลายทฤษฎี มีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงกันและมีบางส่วนที่แตกต่างกัน เช่น ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ ทฤษฎีเน้นการวิเคราะห์ข้อความ แต่ละทฤษฎีมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ

ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ เป็นทฤษฎีเน้นใจความสำคัญของสารเป็นหลัก ในข้อความหนึ่ง ๆ จะมีใจความสำคัญ เมื่อผู้อ่านสารแล้วจะนำใจความสำคัญมารวมกันโดยให้ต่อเนื่อง แล้วทำความเข้าใจใจความเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทฤษฎีนี้ยังแยก

ออกไปตามแนวคิดของนักการศึกษา ได้แก่ ทฤษฎีของ Trabasso. (1875) ทฤษฎีของ Chase and Clark. (1898) และทฤษฎีของ Rumelhart. (1870) ดังที่ สุรินทร์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 55 - 59) ได้กล่าวถึงทฤษฎีต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีของ Trabasso. (1875) คือ การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กัน 2 ประการ คือ ผู้อ่านรับรู้สาร ต่อจากนั้นทำการเปรียบเทียบโดยอาศัยประสบการณ์เดิม ทฤษฎีนี้ได้เน้นว่าระดับการอ่านของผู้อ่านจะไม่คงที่ในขณะที่อ่าน ข้อความผู้อ่านจะควบคุมเพียงโครงสร้างผิวเผินจนกว่าสารที่รับรู้จะได้รับการเปรียบเทียบ เช่น เมื่อเด็กอ่านประโยค “ฉันเห็นลูกบอลสีแดง” เมื่ออ่านเสร็จแล้ว หากยังไม่มีประสบการณ์ก่อนว่า สีแดงเป็นอย่างไร ก็จำเป็นต้องอาศัยผู้รู้แนะนำช่วยตัดสินใจ เมื่อเด็กพบสิ่งที่มีสีแดงก็จะใช้ประสบการณ์ที่เคยมีมาก่อนพิจารณาตัดสินใจ ดังนั้นลำดับขั้นตอนของการอ่านตามพื้นฐานทฤษฎีนี้จึงแบ่งเป็น 3 ชั้น ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แผนภาพทฤษฎีของ Trabasso. (1875)

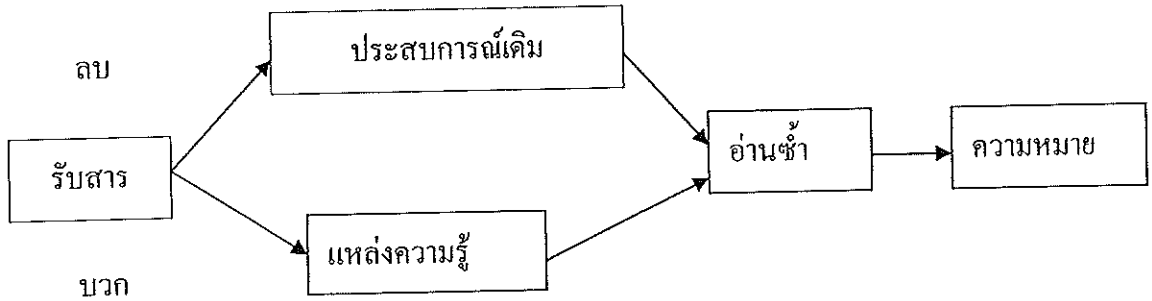
1.1) การรับสาร โดยใช้สายตารับรู้

1.2) การใช้ประสบการณ์เดิม ความจริงและภาพ

ทำการเปรียบเทียบกับสารที่ได้รับว่าแตกต่างไปจากประสบการณ์เดิมหรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่รู้จัก ผู้อ่านจะอ่านทบทวน 2 ครั้ง จนกว่าจะตัดสินใจว่าอะไรคือคำตอบที่แท้จริง

1.3) คำตอบที่ได้จากการเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมหรือโดยอาศัยความรู้จากแหล่งอื่นมาช่วยตัดสินใจนั้น ถือว่าเป็นความรู้ใหม่ที่ได้จากการอ่าน

2) ทฤษฎีของ Chase and Clark. (1898) เป็นทฤษฎีที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของใจความที่อ่านกับประสบการณ์เดิม โดยมีขั้นตอนของการอ่านดังแผนภาพที่ 2

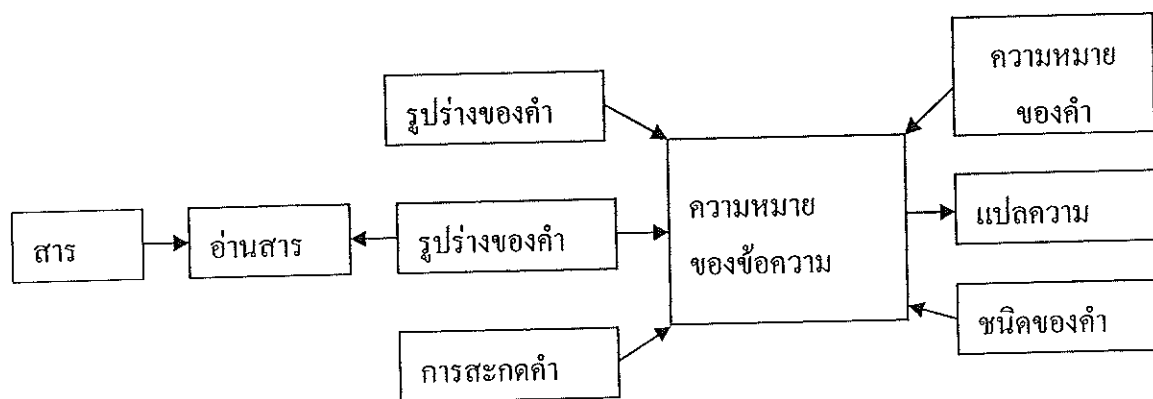
แผนภาพที่ 2 แผนภาพทฤษฎีของ Chase and Clark. (1898)

2.1) ผู้อ่านจะรับสารแล้วทำการเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของจริงและภาพ ถ้าไม่ตรงกับข้อมูลดังกล่าวหรือยังไม่แน่ใจ ก็ใช้วิธีการอ่านซ้ำข้อความนั้น

2.2) สารที่ให้ความรู้สึกในทางลบ จะใช้เวลาในการรับรู้ไวและนาน หมายความว่าเมื่อรับรู้แล้วจะเก็บไว้นานกว่าสารที่ให้ความรู้สึกทางบวก ซึ่งระยะเวลาในการเก็บจะสั้นกว่าหรืออาจลืมได้เร็วกว่าสารที่ให้ความรู้สึกทางลบ เช่น มาลีเป็นเด็กดี เธอจึงได้รับคำชมเชยจากครู (บวก) นิดไม่ทำการบ้านถึงถูกอาจารย์ตี 3 ที (ลบ)

2.3) ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะและความหมายของคำจะได้รับการบันทึกไว้ในสมอง

3) ทฤษฎีของ Rumelhart. (1870) คือการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ทำงานคล้ายกับเครื่องคอมพิวเตอร์ มีความซับซ้อน แต่ละขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์กัน ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะทำให้การอ่านไม่สมบูรณ์ ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แผนภาพทฤษฎีของ Rumelhart. (1870)

ผู้อ่านจะเริ่มต้นด้วยการอ่านสาร โดยพิจารณารูปร่างของคำที่รู้จักเพื่อทำความเข้าใจความหมาย ต่อจากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความหมายของคำกับความรู้เดิมที่มีอยู่ เพื่อเป็นการพิสูจน์หาข้อเท็จจริง โดยผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของคำ ความหมาย การสะกดคำ และชนิดของคำ องค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถแปลความของสารได้ หลักสำคัญของทฤษฎีมีอยู่ 4 ประการ คือ

3.1 การที่ผู้อ่านจะรับรู้ว่าเป็นคำชนิดใด ต้องสังเกตหน้าที่ของคำที่อยู่ใกล้เคียงในประโยคเดียวกันหรือในข้อความใกล้เคียงกัน ว่าคำนั้นทำหน้าที่อย่างไร

3.2 การที่ผู้อ่านจะรับรู้ความหมายของคำขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายของคำใกล้เคียงอาจเป็นคำที่มาก่อนหรือมาหลังก็ได้ จะเป็นแนวทางชี้แนะให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำใหม่ได้เร็วขึ้น

3.3 การที่ผู้อ่านจะรับรู้หน้าที่ของคำนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้อ่านเกี่ยวกับหน้าที่ของคำอื่นที่มาก่อนหรือมาหลังคำใหม่ จะเป็นแนวทางช่วยชี้แนะหน้าที่ของคำใหม่ให้ผู้อ่านเข้าใจ

3.4 การที่ผู้อ่านจะแปลความหมายของคำขึ้นอยู่กับภารกิจชี้แนะของคำ บางคำจะเห็นได้ว่าทฤษฎีเหล่านี้เน้นความสัมพันธ์ของคำ ประโยค และข้อความ ผู้อ่านจะต้องรู้จักความหมายของคำ ชนิด และหน้าที่ รูปร่าง และสะกดได้ จะช่วยให้เข้าใจความหมายของเรื่องราวทั้งหมด นักการศึกษาได้ชี้ให้เห็นการทำงานของกระบวนการอ่านซึ่งคล้ายกับระบบการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์แท้จริงเป็นการแยกให้เห็นว่าสมองต้องมีความรู้ในเรื่องอะไรบ้าง เป็นการชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสารกับสมองของผู้อ่านนั่นเอง

5.1.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อความ เป็นทฤษฎีที่เน้นความสำคัญขององค์ประกอบย่อยของประโยค ได้แก่ ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยาย นอกจากนั้นต้องรู้จักคำชนิดต่าง ๆ เช่น คำนาม สรรพนาม กริยา ฯลฯ การเข้าใจหน้าที่และความหมายที่แท้จริงจะช่วยให้เข้าใจความหมายของข้อความหรือเรื่องที่อ่าน ผู้สนับสนุนทฤษฎีนี้ ได้แก่ Dawes. (1785) and Frederiken. (1954) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

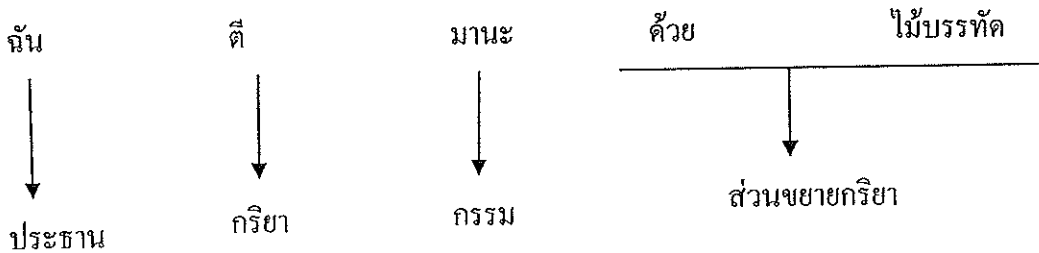
1) ทฤษฎีของ Dawes. (1785) ได้สนับสนุนทฤษฎีนี้คือ ข้อความหรือเรื่องราวที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงประโยคให้มีความเกี่ยวข้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนเป็นที่เข้าใจของผู้อ่านในลักษณะเช่นนี้ถือว่ามีความสัมพันธ์เป็นบวก ความสัมพันธ์ในที่นี้คือความเกี่ยวข้องของความหมายในแต่ละประโยคนั้นเอง แม้บางครั้งประโยคแต่ละประโยคไม่ได้เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กัน หากผู้อ่านพยายามดึงความหมายให้มาเกี่ยวข้องกันก็สามารถสร้างความสัมพันธ์ของประโยคได้ ดังนี้

ประโยคที่ 1 ผู้ชายทุกคนสวมกางเกงสีน้ำเงิน

ประโยคที่ 2 ผู้หญิงบางคนสวมกางเกงสีน้ำเงิน

จากทั้งสองประโยคทำให้ผู้อ่านรู้ว่าในกลุ่มคนที่ผู้เขียนกล่าวนี้มีผู้ชายกับผู้หญิง และผู้ชายทุกคนที่อยู่ในกลุ่มนี้สวมกางเกงสีน้ำเงิน ในขณะที่เดียวกันมีผู้หญิงบางคนที่อยู่ในกลุ่มนี้สวมกางเกงสีน้ำเงิน ดังนั้น ประโยคที่ 1 จึงเป็นประโยคนำให้กับประโยคที่ 2 และอาจกล่าวได้ว่าประโยคที่ 2 เป็นประโยคสรุป ผู้อ่านจะรู้ว่าความหมายที่คล้ายคลึงกันของประโยคที่ 1 และที่ 2 คือ การที่ผู้ชายและผู้หญิงสวมกางเกงสีน้ำเงินส่วนข้อต่างกันคือ ผู้ชายทุกคนกับผู้หญิงบางคนสวมกางเกงสีน้ำเงิน Dawes. (1785) เชื่อว่าผู้อ่านจะเห็นข้อต่างและคล้ายกันของความหมายในประโยคที่อ่าน คือการที่ประโยคเหล่านี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกนั่นเอง สำหรับประโยคที่มีได้รับการปรับปรุงแก้ไข ผู้อ่านอ่านแล้วไม่สามารถจะแยกได้ว่าอะไรเหมือนกันและต่างกัน ข้อความที่มีลักษณะเช่นนี้ถือว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงลบ

2) ทฤษฎีของ Frederiken. (1954) ทฤษฎีนี้ได้นำโครงสร้างทางภาษาเป็นแกนสำหรับสร้างความเข้าใจหน้าที่ของคำ การนำถ้อยคำมาเชื่อมโยง โดยอาศัยวิธีการทางหลักภาษา ซึ่งโครงสร้างของประโยคจะประกอบด้วย ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยาย ดังนี้

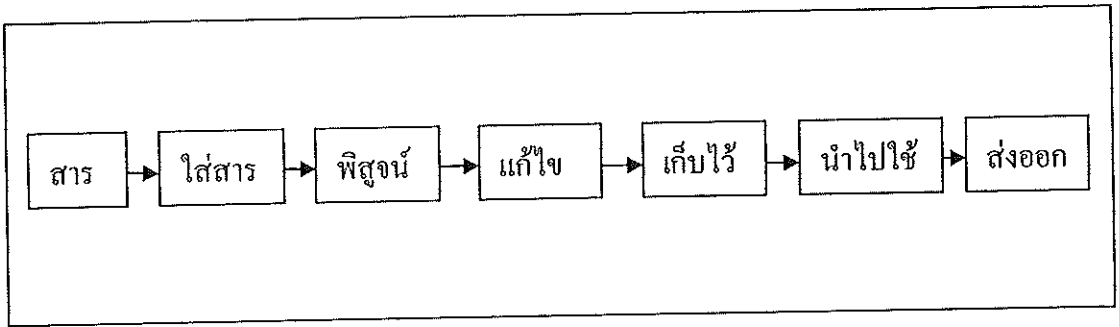

แผนภาพที่ 4 ทฤษฎีของ Frederiken. (1954)

เมื่อผู้อ่านเข้าใจโครงสร้างทางหลักภาษาก็จะเข้าใจความหมายของประโยค ทฤษฎีนี้ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของเรื่อง ที่ผู้อ่านมักจะพบเป็นส่วนมากมีดังนี้

1. แนวคิดของเรื่องที่อ่านเป็นแนวคิดรวมตลอดเนื้อเรื่อง
 2. แนวคิดย่อย ๆ ของเนื้อเรื่องที่จะมีความสัมพันธ์กันและเมื่อนำมารวมกันแล้วก็สามารถสรุปรวมเป็นแนวคิดของเนื้อเรื่องทั้งหมดได้
 3. ข้อเสนอแนะที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในท้ายบท
 4. บทสรุปผลรวมของแนวคิดแต่ละบท หากเนื้อเรื่องมีหลายตอน
- เพื่อมิให้ผู้อ่านสับสนผู้เขียนจึงมักมีบทสรุปไว้ตอนท้ายของบทด้วย

นอกจากนั้น Frederiken. (1954) ยังได้เปรียบเทียบต่อไปว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่คล้ายกับโปรแกรมของเครื่องคิดเลข เมื่อใส่สารเข้าไปในโปรแกรมแล้วจำเป็นต้องได้รับการพิสูจน์จากผู้อ่านว่าถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้โดยใช้ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านมาเปรียบเทียบหรือตัดสินใจ เมื่อได้รับการพิสูจน์แล้วจึงทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขด้วยการเก็บส่วนที่เป็นความรู้ไว้ในสมอง ส่วนที่ไม่จำเป็นก็ทิ้งไป ความรู้ที่เก็บไว้นั้นจะได้รับการนำมาใช้เมื่อถึงเวลาจำเป็น ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 แผนภาพกระบวนการอ่านตามแนวคิดของ Frederiken. (1954)

5.2 รูปแบบการอ่านจับใจความ

สุรินทร์ มัศจรรย์วิทย์ (2541 : 112) กำหนดรูปแบบการอ่านจับใจความไว้

3 รูปแบบดังนี้

5.2.1 การอ่านจากล่างไปสู่บน เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านจำทำความเข้าใจ และเข้าใจความหมายของคำใหม่ซึ่งยังไม่คุ้นเคยมาก่อน เมื่อเข้าใจและรู้จักคำเหล่านั้นดีแล้วจึง เริ่มต้นอ่านเรื่องทั้งหมด ดังนั้นคำว่า ล่าง จึงหมายถึงสารที่ใช้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องรู้จักคำ ความหมายของคำก่อนลงมืออ่าน ส่วนคำว่า บน หมายถึง สมอที่รับรู้และเก็บใจความ จากการอ่าน

5.2.2 การอ่านจากบนไปสู่ล่าง เป็นกระบวนการอ่านที่เน้นไปที่การใช้ สมอเก็บใจความสำคัญของเรื่อง ดังนั้นผู้อ่านจะอ่านจับใจความให้เข้าใจตลอดเรื่อง แล้วจึง ย้อนกลับมาศึกษาความหมายของคำยากที่ผู้อ่านไม่เคยรู้มาก่อน กระบวนการนี้จึงเป็นความเข้าใจ เรื่องก่อนการศึกษาความหมายของคำยาก

5.2.3 การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ การอ่านลักษณะนี้เป็นการผสมผสาน กระบวนการอ่านแบบล่างไปบนและบนไปล่างเข้าด้วยกัน เป็นรูปแบบการอ่านอีกประการหนึ่ง โดยลำดับขั้นของการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์นั้น ในขั้นแรกจะแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอน ๆ แต่ส่วน ใดจะใช้เป็นย่อหน้าหลังจากนั้นอ่านจับใจความอย่างละเอียดทีละย่อหน้า หรือทีละตอนจนจบ เรื่อง ซึ่งในขณะที่อ่านควรมีการบันทึกคำที่ไม่เข้าใจ พร้อมทั้งศึกษาความหมายและหน้าที่ของคำ เหล่านั้น แล้วนำกลับมาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง ขั้นสุดท้ายคือการตรวจสอบด้วยการอ่านซ้ำอีกครั้ง หนึ่งเพื่อป้องกันความผิดพลาดของรายละเอียดที่สำคัญของเรื่อง

6. การวัดและประเมินการอ่านจับใจความ

การวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความสำคัญได้มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 133 - 134) กำหนด
การประเมินผลการอ่านในใจและจับใจความของเรื่องที่อ่านไว้ ดังนี้

6.1 ระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 2 สามารถอ่านในใจเรื่องราวต่าง ๆ
ที่เหมาะสมกับระดับชั้นแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับใจความและความสำคัญของเรื่องหรือเล่าเรื่องที่
อ่านได้

6.2 ระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง 4 สามารถอ่านเรื่องราวต่าง ๆ
ที่เหมาะสมกับระดับชั้นแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับใจความและสาระสำคัญของข้อความ หรือเรื่อง
ที่อ่านหรือเล่าเรื่องย่อได้ตามลำดับเหตุการณ์

6.3 ระดับช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง 6 สามารถอ่านในใจเรื่องราวต่าง ๆ
ที่เหมาะสมกับระดับชั้นแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับใจความและสาระสำคัญของข้อความ หรือเรื่องที่
อ่านหรือเล่าเรื่องย่อได้ตามลำดับเหตุการณ์

ัญญาลักษณ์ ปัสนาพันธ์ (2540 : 16) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการอ่านสรุป
ได้ว่าเราสามารถประเมินผลผู้อ่านได้ว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด โดยดูจากความสามารถ
ตามลำดับ ดังนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่าน ได้
2. เข้าใจคำชี้แจง ปฏิบัติตามคำชี้แจงหรือแนะนำที่เขียนอธิบายไว้ได้ถูกต้อง
3. จดจำและบรรยายสิ่งที่อ่านเป็นคำพูดของตนเองได้
4. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องราวที่อ่าน ได้ถูกต้องและแยกได้ว่ารายละเอียด

ตอนใดสำคัญ

5. บอกได้ว่าตัวอย่างหรือคำอธิบายประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับ
เนื้อความสำคัญ ตอนใดอย่างไร

6. บอกได้ว่าประโยคใดเป็นประโยคแสดงเนื้อความสำคัญ หรือใจความ
สำคัญของเรื่องคืออะไร

7. บอกได้ว่าเนื้อหาของเรื่องที่อ่านมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้องอย่างไร

8. แสดงข้อสรุปของเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้อง

9. บอกได้ว่าในการเขียนเรื่องที่อ่านนั้น ผู้เขียนเรียงลำดับความโดยยึด

หลักใด

10. บอกได้ว่าอะไรคือความหมายที่ซ่อนเร้น หรือความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้ตรง ๆ ในบทอ่าน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินการอ่านจับใจความสำคัญสามารถวัดจากการอ่านเรื่องแล้วสามารถเล่าเรื่อง บอกข้อเท็จจริง การลำดับเหตุการณ์ของเรื่องและสามารถยกตัวอย่างได้

การเขียนสื่อความ

การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้ในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร

1. ความหมายของการเขียน

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2540 : 23) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียนเป็นการสื่อสารด้วยตัวอักษรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ ข่าวสาร และจินตนาการจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 139) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียนหมายถึงการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกคามหลักของภาษาศิลป์

พิทยา ลิ้มมณี (2540 : 312) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า หมายถึงการนำตัวหนังสือมาเรียบเรียง เพื่อสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจ

ฟ็อน เปรมพันธุ์ (2542 : 135) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า หมายถึงการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่ทำให้ภาษาลายลักษณ์อักษรและอุปกรณ์อื่น ๆ เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการหรือความในใจของผู้เขียนที่ต้องการให้ผู้อ่านรับทราบและเข้าใจ

กองทัพ เกลือบพณิชกุล (2542 : 14) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียน คือ การใช้ภาษาอย่างหนึ่ง เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึกกับข่าวสาร เป็นการสื่อสาร สื่อความหมาย โดยใช้ตัวหนังสือตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์แทนถ้อยคำ ในภาษาพูด เพื่อให้

ผู้อ่านเข้าใจความมุ่งหมายตามผู้เขียน การเขียนจึงเป็นทักษะที่ถาวรปรากฏอยู่นาน และงานเขียนจะเกิดผลดีหรือผลเสียขึ้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อหาและกลวิธีการเขียนของผู้เขียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 203) ได้ให้ความหมายของการเขียน ไว้คือ การขีดให้เป็นตัวเลข ขีดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาด แต่งหนังสือ

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 1) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความคิดเห็น ทัศนคติ อารมณ์ จินตนาการ และสิ่งที่ต้องการสื่อสารนั้น ๆ ของตนเองผ่านงานเขียน โดยใช้สัญลักษณ์ที่กำหนดรู้ร่วมกัน เป็นสื่อกลางความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

สนิท ตั้งทวี (2538 : 14) ได้ให้ความหมายของการเขียนว่า หมายถึงการแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลึกซึ้งที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ โดยวิธีสัญลักษณ์ที่เรียกว่า ตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเจตนาของผู้เขียน ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ความในใจของผู้เขียนได้ดีหรือไม่ขึ้นก็อยู่ที่ว่าผู้เขียนมีทักษะในด้านการใช้ภาษาเขียนได้ดีเพียงไร

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งออกมาเป็นตัวเลข ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ เรียบเรียงให้เป็นคำ ประโยค หรือเรื่องราว ตามรูปแบบและถูกต้องตามหลักภาษา โดยอาศัยความรู้ ความคิด จินตนาการและประสบการณ์ เพื่อสื่อสารตามความต้องการของผู้เขียนสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

2. จุดมุ่งหมายของการเขียน

การเขียนจะบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ขึ้น ถึงสำคัญประการหนึ่งที่ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึง คือ จุดมุ่งหมายในการเขียน ซึ่งมีผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้

วรรณิ โสภประยูร (2542 : 141) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการเขียนว่า

1. เพื่อคัดลายมือหรือเขียนให้ถูกต้องตามลักษณะตัวอักษรให้เป็นระเบียบ ชัดเจนหรือเข้าใจง่าย
2. เพื่อเป็นการฝึกทักษะการเขียนให้พัฒนาองงามขึ้นตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีทักษะการสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอนถูกต้องและเขียนได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้รู้จักเลือกภาษาที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส
5. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิด แล้วจดบันทึก สรุปและย่อใจความเรื่องที่อ่านหรือฟังได้

6. เพื่อให้สามารถสังเกตจดจำ และเลือกเฟ้นถ้อยคำหรือสำนวนโวหารให้ถูกต้องตามหลักภาษา และสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการ
7. เพื่อให้มีทักษะการเขียนประเภทต่าง ๆ และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
8. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการเขียนตามที่ตนเองสนใจ และมีความถนัด
9. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพการศึกษาหาความรู้ และอื่น ๆ

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2540 : 15)
กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนไว้ว่า การเขียนสามารถจำแนกจุดมุ่งหมายได้ ดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือการนำเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นลำดับอยู่แล้วมาถ่ายทอดเป็นข้อเขียน สิ่งสำคัญสำหรับการเขียนเล่าเรื่องคือจะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามความเป็นจริง และต้องเล่าเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
2. การเขียนเพื่ออธิบาย คือการเขียนเพื่อชี้แจง อธิบาย เช่น อธิบายวิธีใช้วิธีทำ ขั้นตอนการทำ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามได้ การเขียนเพื่ออธิบายต้องระมัดระวังเรื่องการใช้ภาษา ต้องใช้ภาษาที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย และเป็นไปตามลำดับขั้นตอน
3. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ แนะนำหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างเดียวหรืออาจมีข้อเสนอแนะประกอบด้วย โดยต้องคำนึงถึงพื้นฐานของข้อเท็จจริง อีกทั้งต้องมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล
4. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้อ่านมีอารมณ์คล้อยตาม เกิดจินตนาการเห็นภาพตามที่ผู้เขียนต้องการ การใช้ถ้อยคำภาษาในงานเขียนลักษณะนี้ต้องใช้ถ้อยคำภาษาที่ประณีต งดงาม สามารถสื่ออารมณ์ ความรู้สึกให้เกิดแก่ผู้อ่านได้ ซึ่งในบางครั้งก็ต้องใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแฝงมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ หรือมีความหมายเชิงเปรียบเทียบเพื่อช่วยสร้างจินตนาการให้เกิดต่อผู้อ่าน
5. การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะชักจูงโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านยอมรับในสิ่งที่ผู้เขียนเสนอ งานเขียนประเภทนี้ต้องใช้ภาษาที่สั้นกระชับ

รัดกุม สะดุดตา สะดุดใจผู้อ่าน อาจเล่นคำ เล่นสำนวน เพื่อให้เกิดความคล่องจงทำให้ผู้อ่านจดจำได้ในเวลาอันรวดเร็ว

6. การเขียนเพื่อล้อเลียนเสียดสี เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะตำหนิสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล เหตุการณ์หรือสถานการณ์ แต่เป็นการตำหนิอย่างนุ่มนวล ทำนองดีเพื่อก่อ การเขียนลักษณะนี้ต้องไม่มีลักษณะกล่าวร้ายหรือมุ่งทำลาย การสร้างภาษาในงานเขียนประเภทนี้ต้องสุภาพ นุ่มนวล อาจแทรกอารมณ์ขันทำนองขำ ล้อด้วยถ้อยคำหรือด้วยเรื่องราว

7. การเขียนเพื่อกิจธุระ คือ การเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การเขียนชนิดนี้จะมีรูปแบบการเขียนและลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามประเภทของงานเขียน เช่น การเขียนหนังสือราชการ การเขียนจดหมายธุรกิจ การเขียนโทรเลข และการเขียนประกาศ แจ้งความ เป็นต้น

สมบัติ มหารศ (2523 : 77) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อแสดงออกซึ่งคำพูดของตนเอง หมายถึงเขียนคำที่เด็กพูดก็เขียนได้ ก่อนที่จะเขียนเรื่องอื่น ๆ ได้

2. เพื่อให้แสดงออกซึ่งความคิดโดยการเขียนต่าง ๆ

3. เพื่อนำไปเขียนแบบสร้างสรรค์ต่อไป

4. เพื่อให้สามารถเขียนได้อย่างถูกต้องตามกลไก เช่น เขียนวันวรรค มีการใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง และเขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เป็นต้น

สุจริต เพ็ชรชอบ สายใจ อินทร์พรรษ์ (2536 : 119) ได้กำหนดการสอนเขียนโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. การคัดลอกข้อความและการสะกดคำ

2. การเขียนเรียงเรียงข้อความ

3. การเขียนเพื่อติดต่อสื่อสาร

4. การเขียนในอากาศต่าง ๆ

5. การเขียนเชิงสร้างสรรค์

สนิท ตั้งทวี (2526 : 37) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนเขียน เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการเขียน ดังต่อไปนี้

1. เขียนตัวหนังสือได้ชัดเจน สวยงาม นำอ่าน มีความเป็นระเบียบและรวดเร็ว

2. เขียนตัวหนังสือได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
3. เลือกคำได้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อความและความนิยม
4. ถ่ายทอดความรู้สึกรักใคร่ออกมาเป็นภาษาที่กะทัดรัด
5. สามารถแก้สำนวนภาษาที่ไม่ถูกต้องให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา

ได้

6. เขียนเล่าเรื่องต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้
7. เขียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น
8. เขียนเรื่องโดยใช้ถ้อยคำชักจูงโน้มน้าวจิตใจ
9. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง
10. เขียนได้ถูกต้องตามแผนการเขียนทุกประการ

3. การสอนเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาและความสม่ำเสมอในการฝึกฝน ผู้สอนจะต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีลักษณะแตกต่างกันออกไป เพื่อให้มีบรรยากาศการเรียนที่น่าสนใจและเพิ่มพูนทักษะการเขียนให้ดียิ่งขึ้น ในเรื่องของการสอนเขียนนั้นมีผู้รู้ได้ให้หลักการไว้ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2536 : 117 - 119) ได้เสนอแนะหลักสำคัญในการสอนเขียนไว้ ดังนี้

1. ก่อนสอนครูควรตรวจสอบความสามารถในการเรียนของนักเรียน
2. ครูควรปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของการเขียนที่ดี ที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน และสามารถยึดเป็นหลักอาชีพในอนาคต
3. การสอนแต่ละครั้ง ครูต้องตั้งจุดประสงค์ในแต่ละครั้งอย่างชัดเจน
4. ในการสอนเขียนครูไม่ควรกำหนดหัวข้อเรื่องตายตัว ควรให้นักเรียนมีโอกาสเสนอและเลือกหัวข้อเรื่องเอง
5. ควรสอนทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ
6. ครูควรใช้กลไกวิธีการจูงใจหลาย ๆ รูปแบบ
7. การจัดกิจกรรมและมอบหมายงานควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
8. ครูควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบเพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอนน่าสนใจ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเขียน

9. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลาย ๆ ประเภท และควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมนั้นด้วย และกิจกรรมการเขียนนั้นก็ควรจะเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้มากขึ้น

10. การสอนทักษะการเขียนที่ได้ผลดีนั้น ครูควรเลือกใช้สื่อการสอนประกอบด้วย เพราะจะช่วยสร้างความสนใจและยังทำให้เข้าใจบทเรียนเร็วขึ้น

11. ครูควรวางแผนการสอนอย่างละเอียด

12. นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์การเขียนประเภทต่าง ๆ ด้วยทั้งนี้เพื่อฝึกให้นักเรียนเขียน โดยมีเกณฑ์ นอกจากนี้ยังเป็นการประเมินผลง่ายขึ้น นักเรียนเองก็สามารถปรับปรุงทักษะการเขียนของตนเองให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

13. ในกรณีที่นักเรียนประสบปัญหาในการเขียน เช่น ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาเขียน ครูอาจช่วยได้โดยสร้างสถานการณ์ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเขียน

14. เมื่อนักเรียนเขียนตามที่ครูมอบหมายแล้ว ครูควรรีบตรวจให้เสร็จแล้วคืนให้นักเรียนพร้อมทั้งเขียนติชมอย่างชัดเจน เพื่อว่านักเรียนจะได้ทราบว่าตนมีข้อผิดพลาดอย่างไร ทั้งนี้เป็นการช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจในการเขียนต่อไป

15. นอกจากสอนเขียนในชั้นเรียนปกติแล้ว ครูควรจัดกิจกรรมหรือมอบหมายงานให้นักเรียนไปทำนอกชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเขียนได้อย่างสม่ำเสมอ

กรมวิชาการ (2545 : 133) ได้ให้แนวคิดว่าการอ่านและการเขียนเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กัน การอ่านและการเขียนเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ภาษาทุกภาษาทั้งในการเรียนระดับพื้นฐานและระดับสูง การเรียนในระดับพื้นฐานจะเน้นในด้าน การอ่าน การเขียนได้ถูกต้อง มีความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและเป็นความจำเป็นของนักเรียนทุกคน ครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องหลักและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย ได้แก่ หลักการสะกดคำ ไตรยางศ์ การผันเสียงวรรณยุกต์ คำควบกล้ำ อักษรนำ เป็นต้น และครูผู้สอนในระดับพื้นฐานจะต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีลำดับขั้นตอน จากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ไปตามลำดับอย่างต่อเนื่อง การสอนหลักเกณฑ์ทางภาษาไทยให้แก่เด็กในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูต้องใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย ใช้วิธีสอดแทรกหลักภาษาไปในกระบวนการสอนอ่านสอนเขียนอย่างผสมกลมกลืน และสอนให้สนุกด้วยการให้นักเรียนสังเกตการใช้ภาษา สรุปเป็น

กฎเกณฑ์ด้วยตนเอง จะไม่ทำให้นักเรียนเบื่อวิชาภาษาไทย หากนักเรียนรักและเห็นคุณค่าของภาษาไทยก็จะเป็นคนรักการอ่าน ซึ่งนับว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญยิ่งอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาอื่น ๆ ของนักเรียนต่อไป

สรุปได้ว่า การสอนทักษะการเขียนควรเริ่มจากการทดสอบพื้นฐานการเขียนของนักเรียน แฉ่งจุดประสงค์การเรียนการสอน และฝึกให้ผู้เรียนตั้งจุดประสงค์ในการเขียน ให้แนวการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในเรื่องหลักการเขียน เช่น การฝึกคิด ฝึกวางโครงเรื่อง การถ่ายทอดความคิด ทั้งนี้ต้องเป็นกิจกรรมที่ฝึกเขียนจากระดับที่ง่ายไปสู่ระดับที่ยาก จัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยและสอนตามลำดับพัฒนาการ โดยการสอนที่ใช้ทักษะสัมพันธ์ นอกจากนั้นจัดให้มีการประเมินผลการเขียนเป็นระยะ ๆ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน พร้อมทั้งการตีชมผลงานและแจ้งให้นักเรียนทราบหรือจัดแสดงผลงานตามโอกาส

4. ความสำคัญและประโยชน์ของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันเท่ากับทักษะการอ่าน จึงได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548 : 24) ได้เสนอความสำคัญของการเขียนไว้ว่า

1. เป็นเครื่องมือแสดงออกของความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
3. เป็นเครื่องมือใช้สำหรับสื่อสารทั้งเรื่องในอดีตและปัจจุบัน และอนาคต
4. เป็นเครื่องมือที่ใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ เป็นต้น
5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญาของมนุษย์
6. เป็นสื่อที่ช่วยแพร่กระจายความรู้ ความคิดให้กว้างไกล และได้รวดเร็ว
7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย

8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้คุณประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต
 9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน
- กองทัพ เคลือบพณิชกุล (2545 : 14) ได้ระบุถึงความสำคัญของการเขียนไว้

ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคม
2. เป็นเครื่องวัดความเจริญทางด้านอารยธรรมทางภาษาของมนุษย์
3. เป็นเครื่องถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญาของมนุษย์
4. เป็นอาชีพที่สุจริตที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน
5. เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน
6. เป็นเครื่องจรรโลงใจแก่สังคมมนุษย์ที่ให้ความเพลิดเพลินแก่คน

ทุกเพศทุกวัย

มุกดา ลิลับ (2542 : 168) ได้เสนอความสำคัญของการเขียนว่า การเขียนเป็นสื่อความความหมายที่มีความสำคัญ ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ไปยังผู้อ่าน
2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
3. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์

การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่น การเล่าเรียนการประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

ฟ็อน เปรมพันธ์ุ (2542 : 136) ได้ให้ความสำคัญถึงการเขียนไว้ว่า

การเขียนมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญแตกต่างจากการพูด คือ การเขียนมีลักษณะของความคงทนถาวร สามารถปรากฏเป็นหลักฐานอ้างอิงได้นานนับร้อยนับพันปี และสามารถอ่านได้หลายครั้งตามต้องการ การเขียนมีความสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง

ของมนุษย์

3. การเขียนเป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของมนุษย์
4. การเขียนเป็นเครื่องมือระบายอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ช่วย

ให้ผ่อนคลายความอัดอั้นคับข้องใจ

5. การเขียนเป็นเครื่องมือในการสร้างความรัก ความสามัคคี

และความเจริญรุ่งเรืองในสังคม แต่ตรงกันข้าม การเขียนก็อาจเป็นเครื่องมือในการบ่อนทำลายได้เช่นกัน

6. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

วรรณิ โสภประยูร (2542 : 140 - 141) ได้ระบุถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่า

1. เป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ของตนออกมาเสนอต่อผู้อ่าน
2. เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ซึ่งตนเคยมีประสบการณ์มาก่อน
3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องและผู้เขียนเกิดความรู้สึกกับประสบการณ์ที่ผ่านมา
4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เช่น การถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปอีกสมัยหนึ่ง หรือจากชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้ทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ เช่น ต้องการทำให้รู้เรื่องราว ทำให้รัก ทำให้โกรธ และสร้างหรือทำลายความสามัคคีของคนในชาติ
7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้ความสามารถของผู้เขียนได้จากวรรณกรรมหรืองานเขียนอื่น ๆ
8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติและเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น
9. เป็นการพัฒนาความสามารถบุคลิกภาพให้มีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงความรู้สึกและแนวคิด
10. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

สฤณา เลิกนอก (2545 : 15) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนว่า มีความสำคัญต่อมนุษย์ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม พัฒนาสติปัญญาและเป็นอาชีพสุจริตที่สำคัญอย่างหนึ่ง

ถวัลย์ มาสจรัส (2546 : 2) ได้สรุปความสำคัญว่าการเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกัน การที่จะทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้องแล้ว ผู้เขียนจะต้องจัดระเบียบความคิดของตนเองออกมาเป็นระบบ และต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำภาษาไทยในการเขียนที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อสื่อความหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ฉลาด สมพงษ์ (2547 : 16) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนว่ามีความสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสังคม ที่จะเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียนให้ผู้อื่นทราบ เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกถึงความเจริญทางวัฒนธรรมสู่ชุมชนรุ่นหลัง และสามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ นอกจากนี้การเขียนยังเป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องใช้ควบคู่กับทักษะการอ่าน การฟัง และการพูดอีกด้วย

สรุปได้ว่าการเขียนเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ เป็นทักษะที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก จินตนาการและความต้องการของตนเอง และเป็นสื่อความหมายที่คงทน ใช้บันทึกแทนความจำเพื่อป้องกันการลืมได้ดีกว่าสื่ออื่น ๆ สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ และสามารถพัฒนาเพื่อยึดเป็นงานอาชีพได้

5. องค์ประกอบของการเขียน

การเขียนมีความสำคัญและเป็นทักษะที่มีขั้นตอน ซึ่งเกิดขึ้นได้ยากกว่าทักษะด้านอื่น ๆ เพราะการเขียนต้องอาศัยทักษะอื่น ๆ ประกอบด้วย และต้องผ่านการฝึกฝนเป็นเวลานาน องค์ประกอบของการเขียนมีหลายอย่าง ดังมีผู้อธิบายไว้ ดังนี้

1. ความชัดเจน (Perspicuity) คือ ความชัดเจนในการใช้ถ้อยคำสื่อความหมายได้ตรง
2. ความเรียบง่าย (Simplicity) คือ การใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่าย ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย
3. ความกระชับ (Brevity) คือ การใช้ถ้อยคำน้อย แต่ให้ความหมายชัดเจนและมีน้ำหนัก
4. ความประทับใจ (Impressiveness) คือ การใช้ถ้อยคำเร้าความรู้สึกของผู้อ่าน
5. ความไพเราะ (Euphony) คือ การเลือกใช้คำที่มีเสียงราบรื่นไพเราะหู
6. การสร้างภาพ (Picturesqueness) คือ การใช้คำที่มองเห็นภาพ

สื่อให้เห็นภาพชัดเจน

โครงสร้างของประโยค (Syracuse of Sentences) คือ การแต่งประโยค ให้สอดคล้องรับกับเหตุการณ์ ประโยคหลักประโยคอยู่ใกล้กัน ไม่อยู่ไกลกันเกินไป ที่สำคัญคือ ประโยคที่แตงั้นควรเป็นประโยคกระชับ คือ ประโยคที่เอาข้อความสำคัญไปไว้หลังสุด ให้เป็นประโยคคั้นเป็นประโยคที่ชักนำความสนใจและก่อให้เกิดความสงสัย ผู้อ่านจะต้องอ่านไปจนจบ มิฉะนั้นจะไม่เข้าใจเรื่อง ประโยคลักษณะนี้เป็นประโยคที่ดี เพราะสามารถยักความสนใจของผู้อ่านไว้ได้

ฉกัทร เทพพรธนะ (2541 : 138) ได้สรุปองค์ประกอบของการเขียน ได้แก่ เนื้อหา ภาษา และรูปแบบ

เนื้อหา คือ เนื้อเรื่องหรือเรื่องราว ที่ผู้เขียนต้องการจะให้อ่านได้ทราบ อาจจะเป็นเรื่องของบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ หรืออาจจะเป็นข้อคิดเห็น จินตนาการ อารมณ์ความรู้สึก ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างประกอบกันได้

ภาษา คือ ถ้อยคำ สำนวน โวหารต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งรูปแบบตามหลักภาษาและตามความนิยมของผู้ใช้ภาษาในการเขียนเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ผู้เขียนควรคำนึงถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับเพศ วัย อายุ ระดับการศึกษา ความสนใจของผู้อ่าน รวมทั้งคำนึงถึงกาลเทศะและรูปแบบในการนำเสนอด้วย

ผู้เขียนควรให้ความสำคัญกับเครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ที่ใช้ในการเขียน เพราะเครื่องหมายเหล่านี้จะช่วยให้อ่านอ่านได้สะดวก และเป็นกรป้องกันความเข้าใจผิดได้ เช่น การใช้เครื่องหมายปริศนีและอัศเจรีย์ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ควรใช้อย่างระมัดระวัง และเหมาะสมกับเนื้อหาและรูปแบบ

ฉลาด สมพงษ์ (2547 : 21) ได้สรุปองค์ประกอบกรเขียนว่า หัวใจสำคัญของกรเขียนคือ ความคิดและศิลปะ การใช้ภาษา ก่อนที่จะลงมือเขียน ต้องรู้จักระบายความคิด รู้จักประเด็นที่จะเขียน รู้จักเลือกถ้อยคำ และเรียบเรียงประโยคให้ถูกต้องตามเกณฑ์ของภาษา

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นกระบวนการที่เกิดจากผู้เขียน ใช้ความคิดถ่ายทอดเป็นตัวอักษร โดยใช้กรเขียนและอาศัยประสบการณ์ทางภาษา ใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ เลือกเนื้อหาและรูปแบบตามความสนใจและความต้องการของผู้อ่าน

6. ประเภทของการเขียน

การเขียนมีหลายรูปแบบ จึงได้มีการจัดประเภทการเขียนไว้ ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554 : 76) ได้แบ่งประเภทการเขียน ดังนี้

1. การเขียนเรียงความ
2. การเขียนย่อความหรือสรุปเรื่อง
3. การเขียนจดหมาย
4. การเขียนบทหรือโครงอง

ฟ็อน เปรมพันธุ์ (2542 : 136 - 175) ได้แบ่งประเภทของงานเขียนออกเป็น

2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ การเขียนที่เป็นแบบแผนกลุ่มหนึ่ง และงานเขียนที่ไม่เป็นแบบแผนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งงานเขียนแต่ละชนิดแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่แตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาสาระของงานเขียนนั้น

1. งานเขียนที่เป็นแบบแผน ได้แก่ การเขียนเรียงเรียง การเขียนย่อความ การเขียนบทความ การเขียนจดหมาย เป็นต้น

2. งานเขียนที่ไม่เป็นแบบแผน ได้แก่ งานเขียนเพื่อบอกเล่า งานเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแนะนำ งานเขียนเพื่อโฆษณา งานเขียนเพื่อล้อเลียนเสียดสี งานเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ

อุทุมพร จันทร์รอด (2547 : 14 -15) ได้สรุปประเภทของการเขียนจากจุดประสงค์ของการเขียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตามลักษณะของข้อเขียนที่นักเรียนระดับประถมศึกษาจะต้องได้รับการสอนว่า การเขียนมีอยู่ 4 แบบด้วยกันคือ

1. การเขียนตามแบบ คือ การเขียนที่มีแบบให้ดู แบบเป็นอย่างไร นักเรียนก็เขียนตามแบบนั้น หากไม่มีแบบให้ดูนักเรียนจะเขียนไม่ได้ การเขียนตามแบบจึงเป็นการฝึกเพื่อให้มีทักษะเบื้องต้นในการเขียน

2. การเขียนด้วยความเข้าใจ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนใช้ความรู้ความสามารถในการเขียนสูงกว่าการเขียนตามแบบ ได้แก่ การเขียนเป็นคำ ประโยค ข้อความสั้น ๆ ที่เมื่อเขียนแล้วผู้เขียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เขียน ซึ่งการเขียนด้วยความเข้าใจ มี 2 ประการ ประกอบกัน คือ

2.1 นักเรียนเขียนได้โดยไม่ต้องดูรูปแบบ

2.2 นักเรียนรู้ความหมาย เนื้อหา สารของคำ ประโยคและข้อความ

ที่เขียน

3. การเขียนอย่างมีจุดประสงค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนประสงค์จะให้ผู้อ่านทราบ หรือเข้าใจอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้เขียนต้องการ เช่น ทราบความต้องการ ความคิดเห็น ประสพการณ์ หรือให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่ผู้เขียนมีอยู่ อันได้แก่ การเขียนเรียงความ หรือการเขียนที่มีลักษณะอย่างการเขียนเรียงความ เช่น การเขียน ประกาศโฆษณา แจ้งความ และการเขียนบทความ เป็นต้น

4. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีลักษณะคล้ายกับการเขียนอย่างมีจุดประสงค์ แต่ต่างกันที่ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนต้องมีความรู้ความสามารถในเชิงการเขียนสูงกว่าการเขียนอย่างมีจุดประสงค์

สรุปได้ว่า การเขียนโดยทั่วไปมี 2 ประเภทตามลักษณะของงานเขียน คือ การเขียนแบบร้อยแก้ว เป็นการเขียนแบบความเรียงไม่บังคับตามลักษณะของฉันทลักษณ์ และการเขียนแบบร้อยกรอง เป็นการเขียนแบบบังคับตามฉันทลักษณ์ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เป็นต้น และการเขียนยังจัดแบ่งตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการของผู้เขียนได้อีกประการหนึ่ง

7. การเขียนที่ดี

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ (2549 : 160) ให้หลักการเขียนที่ดีไว้ว่า

1. เขียนให้ถูกต้องตามอักขรวิธีและวรรคตอนของหลักภาษาไทย
2. การนำข้อความของผู้อื่นมาเขียน จะต้องให้เกียรติแก่เจ้าของข้อความนั้น

โดยอ้างอิงแหล่งที่มา

3. ข้อเขียนนั้นต้องไม่ทำความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้อื่น
4. เขียนในสิ่งที่เป็นความจริง และศึกษา ค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ

ให้ถูกต้อง

5. ไม่ใช่อารมณ์หรือความรู้สึกอคติของตนในการเขียนวิจารณ์ผู้อื่น

โดยปราศจากเหตุผล

6. เขียนในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ ทั้งในด้านความรู้ ความเพลิดเพลิน บันเทิงคดี สารคดีที่มีคุณค่าต่อผู้อ่าน

7. ศึกษารูปแบบในการเขียน และเลือกใช้ภาษาให้ถูกต้องกับรูปแบบ

ของงานเขียนนั้น ๆ

8. คำนึงถึงวัฒนธรรมในการใช้ภาษา
9. มีความยุติธรรมและสุจริตใจ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548 : 25) ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและ การเขียนไว้ว่า การอ่าน คือการเขียน ในทางกลับกัน การอ่านเพื่อค้นหาความจริง (Scanning) คล้ายกับ คิด - ก่อน - เขียน ซึ่งเป็นหัวใจของการสื่อความหมายที่ดี เป็น ขบวนการที่ใช้ในการเขียนเพื่อสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้านักเรียนส่วนมากใช้ศิลปะนี้ ได้เป็นอย่างดีแล้ว จะได้ความคิดและข้อมูลโดยการเริ่มต้นตั้งแต่แรก ตัดสินใจได้หลังจากอ่าน ไปได้ 2 ถึง 3 ประโยคว่าจะอ่านต่อหรือไม่ นักเขียนหลายคนใส่ใจความสำคัญไว้ในตอนกลาง ของเรื่อง ซึ่งผู้อ่านต้องค้นให้พบในการอ่านให้ได้ความมากที่สุดและเร็วที่สุด จึงควรสร้างนิสัย การจับใจความสำคัญ

Stosky. (1983 อ้างถึงใน ; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2548 : 26) ได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียน พบว่างานวิจัยส่วนมากจะ ศึกษาอิทธิพลของการเขียนที่มีต่อการพัฒนาการอ่าน และพบว่า

1. นักเขียนที่ดีมักจะเป็นนักอ่านที่ดี
2. นักเขียนที่ดีมักจะทำมากกว่านักเขียนที่ไม่เก่ง
3. นักเขียนที่ดีมักจะทำเป็นประ โยคที่ดีกว่านักเขียนที่ไม่เก่ง

สรุปได้ว่า การเขียนที่ดีคือ สามารถสื่อความหมายได้ และเขียนได้ถูกต้องตาม หลักภาษาไทย

การคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดขั้นสูง ซึ่งเป็นกระบวนการในการคิดที่สลับซับซ้อน ต้องอาศัยความรู้ในการคิดได้ตรง และ การคิดอย่างมีเหตุผล

1. ความหมายการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ถือเป็นกระบวนการทางสมองที่สำคัญยิ่งที่มีผลต่อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ มีผู้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้มากมาย ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1070) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการคิดแบบใคร่ครวญ คิดแยกแยะออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้อ่องแท้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548 : 23) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดโดยพิจารณาจำแนก แยกแยะแจกแจงเป็นส่วนประกอบของการจัดหมวดหมู่อาศัยตามเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกัน ตามสถานะความจริงของสิ่งนั้น ๆ เป็นการใคร่ครวญใคร่ครวญแยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้อ่องแท้

กองการวิจัยทางการศึกษา (2542 : 3) ได้ให้ความหมายของการคิดไว้ดังนี้ การคิด หมายถึง กระบวนการทำงานของสมองโดยใช้ประสบการณ์มาสัมพันธ์กับสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อม โดยการนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ สังเคราะห์และประเมินค่าอย่างมีระบบและเหตุผล เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 9) ให้ความหมายของการคิดว่า การคิดเป็นกระบวนการทำงานของสมองที่เกิดขึ้นภายใน ขึ้นอยู่กับความสามารถของสมองแต่ละซีกของมนุษย์ ซึ่งเป็นความสามารถของแต่ละบุคคล

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 2) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์ว่าการวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่าทำมาจากอะไร มีองค์ประกอบอะไรบ้าง ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร

สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 9) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

ลักขณา ศรีวัฒน์ (2549 : 69) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะส่วนต่าง ๆ จากเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง มีจุดมุ่งหมายหรือประสงค์สิ่งใด และส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวพันกันอย่างไรบ้าง และเกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเข้าใจจนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

Center for Critical Thinking. (1996 : 4-5 ; อ้างถึงใน วณิช สุธารัตน์. 2547 : 123) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้หลายลักษณะดังต่อไปนี้

การคิดวิเคราะห์ เป็นวิธีคิดที่ทำให้ผู้คิดมีความชำนาญในการคิด สามารถก่อให้เกิดผลิตผลทางปัญญาที่ดีกว่า และสามารถประเมินผลงานทางด้านสติปัญญาได้ดี ส่งผลให้การกระทำด้านต่าง ๆ มีเหตุผลดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งทางด้านการดำเนินชีวิต และการทำกิจการงานทั้งหลาย

การคิดวิเคราะห์ เป็นสิ่งที่ใช้เป็นมาตรฐานของการวัดผลทางสติปัญญา และการกระทำของมนุษย์ ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ที่ความสมบูรณ์ถูกต้องของการให้เหตุผล และการตัดสินใจต่าง ๆ

การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดที่เต็มไปด้วยสาระและมีส่วนสร้างความเจริญ แก่วิทยาการทุก ๆ สาขา ทำให้ทุกเรื่องมีความสมบูรณ์ทางด้านเหตุผล และการปฏิบัติทั้งวิชาใน สายวิทยาศาสตร์ศิลปะและวิชาชีพ

การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดที่เต็มไปด้วยสาระและมีส่วนสร้างความเจริญ แก่วิทยาการทุก ๆ สาขา ทำให้ทุกเรื่องมีความสมบูรณ์ทางด้านเหตุผล และการปฏิบัติทั้งวิชาใน สายวิทยาศาสตร์ศิลปะและวิชาชีพ

การคิดวิเคราะห์ เป็นวิธีการที่บุคคลใช้ประเมินผลตนเอง เพื่อให้รู้ ว่าตนเองมีวิธีการให้เหตุผลและการตัดสินใจต่าง ๆ มีความสมบูรณ์เพียงพอมเพียงใด

สรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึงการจำแนกแจกแจงองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เปรียบเทียบ จัดลำดับ จัดหมวดหมู่ของสิ่งที่จำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนด และระบุถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูลหรือองค์ประกอบของสิ่งนั้นๆ

3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์

มีนักคิด นักจิตวิทยา และนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศจำนวนมากที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดที่นำมาเป็นหลักการในการสอนคิด ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Development Theory) ของ Piaget. (1976 : 89 - 91) เป็นทฤษฎีที่แพร่หลายที่สุดในยุคปัจจุบัน ที่กล่าวถึงพัฒนาการของเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่น เพียเจต์เชื่อว่า คนเรามีความพร้อมที่ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความคิดในด้านที่เป็นรูปธรรม และมีพัฒนาการต่อไปเรื่อยๆ จนสามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ โดยธรรมชาติคนเราจะมีลักษณะพื้นฐานติดตัวมา 2 ลักษณะ คือ การจัดระบบ (Organization) หมายถึง การจัดรวบรวมกระบวนการต่าง ๆ ภายในเป็นระบบอย่างต่อเนื่องกัน มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การปรับตัว หมายถึง

การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้อยู่ในสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพสมดุล Piaget. (1976) ได้ศึกษาขั้นพัฒนาความคิดของเด็กในวัยต่าง ๆ สรุปไว้เป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 Sensory Motor Period การพัฒนาจะเริ่มตั้งแต่อายุ 0 ถึง 2 ปี เป็นระยะที่เด็กรับรู้ได้จากความรู้สึกสนใจสิ่งเร้าที่อยู่รอบตัว ก่อนที่จะเรียนรู้ภาษาและความแตกต่างของตนเองกับสิ่งแวดล้อม จะเริ่มมีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองมากขึ้น

ขั้นที่ 2 Preparation Thought Period ในขั้นนี้จะแบ่งการพัฒนาออกเป็น 2 ขั้น ขั้นแรกจะเริ่มตั้งแต่อายุ 2 ถึง 3 ปี เป็นระยะของการจัดเตรียมความคิดได้ระยะนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ถ้าพิจารณาแล้วคล้ายกับว่าเด็กเอาแต่ใจตนเอง ไม่รับรู้ความคิดของผู้อื่น การแปลความคิดของเด็กไม่ถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด แต่จะแสดงพฤติกรรมที่เข้าข้างตนเอง ขั้นที่ 2 นี้ จะเริ่มตั้งแต่อายุ 4 ถึง 7 ปี ระยะนี้เด็กจะรู้จักสร้างแนวคิดโดยอาศัยการจัดกลุ่มวัตถุให้เป็นพวก เป็นหมวดหมู่ สามารถเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งของ เข้าใจปริมาณ น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ และเริ่มรู้จักการเขียนจำนวนเลข

ขั้นที่ 3 Period of Concrete Operation การพัฒนาในระยะนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 7 ถึง 11 ปี เป็นระยะที่เด็กสามารถสร้างแนวคิดให้มีความสัมพันธ์กับรูปธรรม รู้จักใช้ความคิดเพื่อหาเหตุผล และจัดลำดับความคิดของตนเองได้

ขั้นที่ 4 Period of Formal Operation การพัฒนาในระยะนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 11 ถึง 15 ปี เป็นระยะที่สามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคม สร้างแนวคิดให้สัมพันธ์กับนามธรรม ใช้เหตุผลช่วยในการตัดสินใจ ปัญหา พัฒนาการทางความคิดไปอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นความคิดในด้านการตีความ แปลความ หรือการพิสูจน์หาความจริง

ขั้นพัฒนาความคิดของ Piaget. (1976) เป็นการแสดงให้เห็นลำดับขั้นในการคิดตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งเข้าสู่วัยรุ่น พัฒนาการทางสมองจะพัฒนาสูงสุดเมื่อเด็กมีอายุประมาณ 15 ปี ความสามารถในการคิดตามระดับต่าง ๆ ของเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการในการเรียนภาษาทั้งสิ้น

2. ทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของ Guilford. (1972)

ประกอบด้วยความสามารถที่แตกต่างกัน 150 ชนิด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสติปัญญาของแต่ละบุคคลไม่ควรจะวัดโดยใช้คะแนนรวมเพียงอย่างเดียว Guilford. (1972) เชื่อว่าความสามารถแต่ละอย่างเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการฝึกหัด และการเรียนรู้ โครงสร้างทางสติปัญญาของข้างต้น Guilford. (1972) ได้ศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ความมีเหตุผล (Reasoning) และการแก้ปัญหา (Problem Solving) โดยใช้การวิเคราะห์

องค์ประกอบเทียบกับ โครงสร้างทางสติปัญญา ด้วยการผ่าโครงสร้างออกมามีเฉพาะส่วนที่เป็นกระบวนการคิด (Operations)

Guilford. (1972) ยังได้เสนอรูปแบบการคิดแก้ปัญหาโดยทั่วไปว่าเป็นกระบวนการของความสามารถทางสมองด้านความจำ (Memory) การรู้และความเข้าใจ (Cognition) การคิดเอกนัย (Divergent Thinking) การคิดเอกนัย (Convergent Thinking) การประเมินค่า (Evaluation) ความสามารถทั้ง 4 ด้านนี้ จะผสมผสานกันเมื่อบุคคลได้รับปัญหาจากสิ่งแวดล้อม บุคคลจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของปัญหา และสภาพที่ก่อให้เกิดปัญหา โดยการแปลงรูปให้เข้ากับความรู้ที่มีอยู่ในส่วนของความจำ ซึ่งบางครั้งอาจมีการแก้ไขข้อมูลก่อน จากนั้นจะประเมินกลั่นกรองเพื่อแยกแยะประเภทข้อมูลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับปัญหา และหาทางออกของปัญหาซึ่งปัญหาหนึ่ง ๆ อาจมีทางออกหลายทาง โดยที่กระบวนการแก้ปัญหานั้นอาจจะใช้การคิดแบบเอกนัยและอนกนัย สลับกันตามลักษณะของปัญหาว่าต้องการคำตอบแบบใด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 110)

Sternberg. (1986 : 21-23 ; อ้างถึงใน โสรริญา เอียดจ้อย. 2548 : 26 - 27) ได้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นโดยเสนอว่า ส่วนประกอบของเขาวัวปัญญาประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ความสามารถด้านการคิด (Componential) ความสามารถด้านประสบการณ์ (Experiential) และความสามารถด้านบริบทสังคม (Contextual) ซึ่งสามารถอธิบายเป็นทฤษฎีย่อย 3 ทฤษฎีย่อย ดังนี้

1. ทฤษฎีย่อยด้านกระบวนการคิด (Componential Subtheory) เป็นกระบวนการประมวลข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งกระทำต่อโครงสร้างของสิ่งของหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในการรับรู้ในวิถีทางของการส่งผ่านข้อมูลจากการรับรู้ เป็นแนวความคิดหรือปรับเปลี่ยนจากแนวความคิดหนึ่งเป็นอีกแนวความคิดหนึ่ง ความสามารถด้านกระบวนการคิดมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1.1 องค์ประกอบด้านการปรับความคิด (Metacomponent) เป็นกระบวนการคิดสั่งการซึ่งประกอบด้วยการประมวลความรู้คิดแก้ปัญหา วางแผนติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินไปอย่างถูกต้อง

1.2 องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Component) เป็นกระบวนการลงมือปฏิบัติตามการตัดสินใจสั่งการ

1.3 องค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition Component) เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ที่มีต่อประสบการณ์ และก่อให้เกิดความสามารถทางสมองที่เหมาะสมกับบริบทของพฤติกรรม

2. ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) เป็นการพิจารณาถึงผลของประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถทางปัญญา เพราะบุคคลใช้องค์ประกอบของการคิดกับงานแต่ละอย่างแต่ละสถานการณ์แตกต่างกันใน 2 ลักษณะ คือ

2.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ (Ability to Deal with Novelty) เป็นความสามารถของบุคคลในการเรียนรู้แนวคิดที่ใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการเข้าใจปัญหา และการดำเนินการแก้ปัญหาตามความเข้าใจนั้น

2.2 ความสามารถในการคล่องของการประมวลผลข้อมูล (Ability to Automative Processing) และเป็นความสามารถที่แปรเปลี่ยนระหว่างกัน กล่าวคือ การมีความสามารถในการแก้ปัญหาแปลกใหม่ได้ดี ทำให้เกิดความคล่องในการประมวลผลข้อมูลที่เร็วขึ้นจะทำให้เพิ่มข้อมูลในการแก้ปัญหาได้มากขึ้น และในการวัดความสามารถของเขาวัดปัญญาต้องวัดทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ และความคล่องในการประมวลผลข้อมูล

3. ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) ได้ให้ความหมายเขาวัดปัญญาที่เป็นความสามารถทางสมอง ที่กระทำอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยตรงต่อสภาพแวดล้อม เพื่อการปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หรือการปรับแต่งสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับตนเอง

การพัฒนาระบบความสามารถองค์ประกอบด้านการคิดนั้นมี

ความสัมพันธ์ 4 ชนิด คือ ผลกระตุ้นโดยตรง (Direct Activation) ขององค์ประกอบด้านการคิดชนิดหนึ่งไปยังองค์ประกอบด้านการคิดอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งแสดงได้ด้วยลูกศร ผลกระตุ้นทางอ้อม (Indirect Activation) ขององค์ประกอบด้านการคิดหนึ่งไปยังองค์ประกอบด้านการคิดอื่น ๆ ซึ่งแสดงได้ด้วยเส้นตรง ผลย้อนกลับทางตรง (Direct Feedback) จากองค์ประกอบด้านการคิดชนิดหนึ่ง ไปยังองค์ประกอบด้านการคิดอื่น ๆ ซึ่งแสดงได้ด้วยลูกศรเช่นเดียวกับผลกระตุ้นโดยตรงหรือผลย้อนกลับทันทีของการควบคุม หรือการประมวลผลข้อมูลจากองค์ประกอบด้านการคิดหนึ่งไปยังองค์ประกอบด้านการคิดอื่น ๆ ส่วนผลกระตุ้นทางอ้อมหรือผลย้อนกลับเป็นตัวกลางของการควบคุมหรือการประมวลผลข้อมูลจากองค์ประกอบด้านการคิดหนึ่งไปยังองค์ประกอบด้านการคิดอื่น ๆ

จากระบบความสัมพันธ์ดังกล่าว พบว่ามีเพียงองค์ประกอบด้านการคิดเท่านั้นที่มีผลกระตุ้นโดยตรง และรับผลย้อนกลับจากองค์ประกอบด้านการคิดอื่น ๆ ดังนั้น การควบคุมทั้งหมดจึงผ่านองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงไปยังระบบ และข้อมูลทั้งหมดก็ผ่านโดยตรงจากระบบสู่องค์ประกอบด้านการคิดโดยองค์ประกอบด้านการคิดอื่น ๆ สามารถกระตุ้นกันโดยทางอ้อม เช่น ในการแก้ปริศนาอักษรไขว้ (Word Puzzle) และคำสแคปเบิ้ล (Scrabble Word) นั้น ทักษะที่มีคนตัดสินใจบนกลวิธีที่มีอยู่ในการแก้ปัญหาการกระตุ้นของกลวิธีนั้นก็รับผ่านโดยตรงจากองค์ประกอบด้านการคิดที่รับผิดชอบในการตัดสินใจ โดยใช้กลวิธีไปยังองค์ประกอบด้านการคิด ปฏิบัติการที่รับผิดชอบในการดำเนินการในขั้นตอนแรกของกลวิธี จากนั้นการกระตุ้นก็ส่งผ่านไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้องค์ประกอบด้านการปฏิบัติการใช้ดำเนินการตามกลวิธี ในขณะที่ผลย้อนกลับก็จะย้อนกลับจากองค์ประกอบด้านการคิดปฏิบัติเพื่อบ่งชี้ว่า กลวิธีนั้นประสบความสำเร็จมากเพียงใด ซึ่งถ้ามีการคิดตามผลย้อนกลับนั้น ส่อสัญญาณว่าไม่สำเร็จ ก็จะมีการควบคุมส่งผ่านองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงเพื่อเพิ่มพลัง (Empower) ในการเปลี่ยนกลวิธีถ้ารู้ว่าไม่ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงกลวิธีแล้วจะมีการติดตามการแก้ปัญหาโดยองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงต่อไป

องค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง สามารถประมวลผลข้อมูลได้จำกัดในเวลาที่กำหนด ดังนั้น ในงานที่ยากโดยเฉพาะงานที่แปลกใหม่ และแตกต่างจากเดิม ปริมาณของข้อมูลจะย้อนกลับไปยังองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง อาจจะมากเกินไปทำให้เกิดความสามารถ (Over Loaded) ขององค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง และเกิดการสูญหายไปของข้อมูล ดังนั้น การให้ความสนใจ (Allocata Attentional Resource) กับองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงเพื่อให้เกิดข้อจำกัด (Bottle Neck) น้อยที่สุดจึงเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของระบบการคิดที่ดี

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดของชาวไทย

กองวิจัยทางการศึกษา (2542 : 4) ได้นำเสนอแนวคิด เรื่องการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด ประกอบด้วยมิติของการคิด 6 ด้าน คือ

1. มิติด้านข้อมูลหรือเนื้อหาที่ใช้ในการคิด
2. มิติด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด
3. มิติด้านทักษะการคิด
4. มิติด้านลักษณะการคิด
5. มิติด้านกระบวนการคิด

6. มิติด้านการควบคุมและประเมินการคิดของคน

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2550 : 47 ; อ้างถึงใน สาโรช บัวศรี. 2534 : 4)

ได้นำหลักอริยสัจ 4 มาประยุกต์ใช้ในการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนกำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์) คือ การให้ผู้เรียนระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข ขั้นตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมมุติ) คือ ต้องการให้ผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและตั้งสมมติฐานขั้นทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) คือ การให้ผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการทดลอง เพื่อพิสูจน์สมมติฐานของเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค) คือ การให้ผู้เรียนนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผล

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2550 : 47 ; อ้างถึงใน สุมน อมรวิวัฒน์. 2530 : 6

- 7) ได้นำกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบไตรสิกขามาใช้ เพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเรียนรู้ของผู้เรียนในเนื้อหาสาระวิชาต่างๆ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นศีล เป็นขั้นการควบคุมตนเองให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยปกติ 2) ขั้นสมาธิ เป็นขั้นที่ผู้เรียนรวบรวมจิตใจให้อยู่ในที่จุดเดียว และ 3) ขั้นปัญญา เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถใช้สมาธิในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนจนเกิดการเรียนรู้

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2550 : 47 ; อ้างถึงใน ประเวศ วะสี. 2534 : 11 -

14) ได้นำกระบวนการทางปัญญาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้และการคิดของมนุษย์ ท่านกล่าวว่า กระบวนการทางปัญญาประกอบด้วยขั้นตอน 10 ขั้น ได้แก่ 1) ฝึกสังเกตให้เห็นสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ 2) ฝึกบันทึก 3) ฝึกการนำเสนอต่อที่ประชุม 4) ฝึกการฟัง 5) ฝึกปฏิจจวัตินา 6) ฝึกตั้งสมมติฐานและตั้งคำถามที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ ที่ต้องการได้คำตอบ 7) ฝึกการค้นหาคำตอบจำคำถามสำคัญที่ตั้ง 8) ฝึกวิจัย (9) ฝึกเชื่อมโยงบูรณาการเพื่อให้เห็นความเป็นทั้งหมด เนื่องจากธรรมชาติของสรรพสิ่งมีความเชื่อมโยงกัน และ 10) ฝึกการเขียนเรียบเรียงทางวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนเรียบเรียงกระบวนการเรียนรู้และความรู้ที่ได้มา โดยมีการค้นคว้าหาหลักฐานที่น่าเชื่อถือ

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดข้างต้นที่กล่าวไว้มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

3 ด้านคือ ด้านการจำแนกแยกแยะ ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการสรุปและการตัดสินใจ การที่ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดดังกล่าว เนื่องจากการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต้องมีขั้นตอนในการฝึกที่ชัดเจนเข้าใจง่าย และเหมาะสมสำหรับวัยของผู้เรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจสำคัญของครู ที่ทำให้ทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไรเพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ให้แผนการจัดการเรียนรู้อะไรและวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ลักษณะขั้นตอนการจัดทำ และหลักการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนลักษณะการสอนที่ดี เพื่อส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนดำเนิน ไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2552 : 69) ได้ให้ความหมายว่า แก่นแท้ของการสอน คือ การเรียนของผู้เรียน ดังนั้น ครูผู้สอนยุคปฏิรูปการศึกษา ต้องพยายามจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้ดีที่สุดครูผู้สอนจะจัดการเรียนรู้ได้ดี ต้องรู้จักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนและมีแผนการจัดการเรียนรู้เป็นของตนเอง ซึ่งเดิมมักเรียกว่าแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนงานหรือ โครงการที่ครูผู้สอนได้เตรียมจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ปฏิบัติการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยใช้เป็นเครื่องมือสำหรับจัดการเรียนรู้ เพื่อนำผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2549 : 73) ได้เสนอว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เป็นการนำสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด มาสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำอธิบายรายวิชา และกระบวนการเรียนรู้โดยเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน

สุพล วังสินธุ์ (2549 : 5) ให้ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือแผนการสอนว่า แผนการสอน คือ การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียน มาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหา สาระ การใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผล สำหรับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น ซึ่งถ้ากล่าวอีกนัยหนึ่งแผนการสอน คือ การเตรียมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นการล่วงหน้าเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการสอน

ศุภจิตร์ คงสุวรรณ (2550 : 40) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการสอนเป็นส่วนขยายของหลักสูตรซึ่งกำหนดแนวการสอนและการจัดกิจกรรมโดยยึดเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดรวบยอดในหลักสูตรไว้เป็นหลัก

เมตตา ภูนาวัน (2551 : 29 - 30) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้ว่า แผนการสอน คือ การวางแผนกำหนดรูปแบบของบทเรียนแต่ละเรื่องซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแก่ครูให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ความคิดรวบยอด เนื้อหาและการวัดผลประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

กัลยาณี บุญประสิทธิ์ (2551 : 26) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ คือ การนำเอาสาระการเรียนรู้ที่จะต้องทำการสอนมาวางแผนและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่ออุปกรณ์การสอนและวัดผลประเมินผลให้สัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหาและเวลาเพื่อให้การสอนเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศวัสดี สุขโสม (2551 : 32) ให้ความหมายว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการสอนอย่างมีระบบเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า และเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ศุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2551 : 58) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ จะให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด จะจัดกิจกรรมการสอนโดยวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใดและจะประเมินอย่างไร

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวดำเนินการ เนื้อหาสาระ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์และวิธีการวัดผลที่ผู้สอนเตรียมไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และเป็นลายลักษณ์อักษร สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียน และตรงกับชีวิตจริงในโรงเรียน

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สุพล วังสินธุ์ (2553 : 56) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นพอสรุปความสำคัญได้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผน วิธีสอน วิธีเรียนที่ดีที่สุดที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา
2. ช่วยให้ผู้ครุมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้า ทำให้ครุมีความเชื่อมั่นในการสอนได้ตามเป้าหมาย
3. ส่งเสริมให้ครุศึกษาหาความรู้ ทั้งหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล
4. ใช้เป็นคู่มือครุสำหรับครุที่มาสอนแทนได้
5. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เป็นประโยชน์ต่อวงการการศึกษา
6. เป็นผลงานทางวิชาการแสดงความชำนาญการและความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ

ครุณี ราชพัฒน์ (2553 : 56) ให้ความสำคัญของแผนการสอน ดังนี้

1. ช่วยให้ครุได้มีโอกาสศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีวัดผล ประเมินผล ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการบูรณาการกับวิชาอื่น
2. ช่วยให้ผู้สอน สามารถจัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทั้งในเรื่องทรัพยากรของโรงเรียน ทรัพยากรของท้องถิ่น ค่านิยม ความเชื่อ และสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่น ตลอดจนการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวิชาอื่น
3. เป็นเครื่องมือของครุ ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น
4. ผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เสนอแนะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเพื่อนครุที่สอนวิชาอื่น
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครุที่สอนแทนได้
6. เป็นการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพครุที่แสดงว่างานสอนต้องได้รับการฝึกโดยเฉพาะมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพด้วย

3. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ ดังนี้ (สุนันทา
สุนทรประเสริฐ. ม.ป.ป. : 26-27; อ้างถึงใน สมจิตร ดันทอง, 2553 : 39)

1. การเขียนสาระสำคัญ ควรเขียนสรุปความรู้ในแผนการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้นั้นให้ถูกต้องชัดเจน ครบคลุม ถ้ามีหลายเรื่องควรแยกเป็นข้อๆ
2. ต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ให้ชัดเจน ควรเขียนเป็นจุดประสงค์
เชิงพฤติกรรมสอดคล้องกับสาระสำคัญ กำหนดพฤติกรรม เจื่อนใจและหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน
3. การเขียนเนื้อหา ควรเขียนชื่อเรื่องใหญ่และมีหัวเรื่องย่อยเป็น
ส่วนประกอบ ถ้ามีเนื้อหามากควรพิมพ์ไว้ภาคผนวกในลักษณะของใบความรู้
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรกำหนดกิจกรรมดังนี้
 - 4.1 จัดกิจกรรมสนองจุดประสงค์ทุกข้อ
 - 4.2 ควรมีการนำ การสอน การสรุป อย่างเป็นระบบ
 - 4.3 จัดกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
ของผู้เรียน
 - 4.4 การเขียนขั้นตอนกิจกรรม การมีรายละเอียดชัดเจน ให้คนอื่น
สามารถนำไปใช้ได้ควรระบุว่า ทำอะไร ทำอย่างไร เพื่ออะไร
 - 4.5 การแนบรายละเอียดของกิจกรรมภาคผนวก ต้องกล่าวโยงให้ชัดเจน
ในขั้นกิจกรรม
5. สื่อการสอนที่ใช้ควรยึดหลัก ง่าย ประหยัด สร้างสรรค์ เหมาะสม
ซึ่งควรมีลักษณะดังนี้
 - 5.1 กระตุ้นความสนใจผู้เรียน
 - 5.2 ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น
 - 5.3 สามารถย่อหรือขยายสิ่งที่จะเรียนรู้แทนของจริงได้
 - 5.4 ผู้เรียนจำได้นานกว่าการรับเพียงอย่างเดียว
 - 5.5 มีส่วนเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้ผู้เรียน
6. การวัดผลจากการเรียน ต้องเขียนไว้ให้ชัดเจน
7. ภาคผนวกประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ควรกล่าวอ้างให้ชัดเจนว่าอยู่ที่ใด
เพราะ ส่วนนี้จะทำให้แผนการจัดการเรียนรู้เด่นชัดขึ้น

ครูณี ราชพัฒน์ (2553 : 57) ได้กำหนดลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย

2. เป็นแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำให้สำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบ มาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2550 : 121) ประกอบด้วย

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมดำเนินไปตามจุดหมาย

2. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำให้สำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบ มาเป็นผู้คอยกระตุ้น ด้วยคำถามหรือปัญหาของผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จ ในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการสอนที่เน้นกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

4. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

ลักษณะของแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ดี ผู้สอนจึงควรทราบถึงลักษณะของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งมีดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2550 : 122) สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวทางการสอนของกรมวิชาการ

1. นำไปสอนได้จริงและมีประสิทธิภาพ

2. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด

3. มีความกระจ่างชัดทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจตรงกัน
4. มีรายละเอียดมากพอที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้
5. ทุกหัวข้อในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หรือแผนการสอนมี

ความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

สรุปก็คือ แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนที่ดีนั้น จะต้องเป็นแผนการสอนที่ให้แนวทาง การสอนแก่ผู้สอน โดยจะต้องให้ครูผู้สอนได้จัดทำขึ้นเองมีความชัดเจนทั้งด้าน จุดประสงค์การสอน เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ การใช้สื่อ การสอนและการวัดผลประเมินผล ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนได้ ปฏิบัติ ได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา และได้เกิดทักษะกระบวนการ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

ครุณี ราชพัฒน์ (2553 : 57) ได้กำหนดประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ครูสามารถดำเนินงานในการเรียนการสอนได้ตรงตามหลักสูตร
 2. ช่วยให้ครูดำเนินการสอนได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงและมีความชำนาญ
- การสอนช่วยให้ครูมีเวลามากพอในการจัดหาและจัดสื่อการเรียนการสอนไว้ให้พร้อมสำหรับสอน
3. ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียน
- กนก บุตรราช (2553 : 54) ได้กำหนดประโยชน์ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้าเป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีและจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่จำเป็น
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับครูผู้สอนและครูที่สอนแทนนำไปใช้ปฏิบัติการสอนได้อย่างมั่นใจ
4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้เรียน
หลายประการดังนี้ (สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. 2552 : 70)

1. เป็นการเตรียมความพร้อมของการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะให้มี
ทิศทางการเรียนที่ชัดเจนและส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

2. ช่วยให้ผู้สอนเลือกเทคนิควิธีการสอนที่ดี สื่อ การวัดผลประเมินผลตรง
จุดประสงค์ การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้และสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร

3. ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสะดวกสบาย และดำเนินการไปได้
อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สะดวกต่อผู้มาสอนแทนกรณีที่ครูผู้สอนประจำวิชาไม่สามารถ
มาทำการสอนได้ ใช้เป็นหลักฐานแสดงการเรียนรู้เชิงประจักษ์ หากมีข้อบกพร่องสามารถปรับปรุง
แก้ไขได้ง่าย

4. เป็นเอกสารหลักฐานสำคัญในการแสดงความชำนาญหรือ
ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน หรือหลักฐานอ้างอิง เพื่อขอปรับปรุงวิทยฐานะหรือส่งผลงานเข้า
ประกวดเป็นครูดีเด่น ครูแกนนำ ครูแห่งชาติหรือใช้เป็นหลักฐานแสดงเป็นผลงานเพื่อการประเมิน
พิจารณาความดีความชอบ

5. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

สมจิตร คันทอง (2553 : 41) ได้กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. หัวเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้
2. สาระสำคัญ
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. เนื้อหา
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. สื่อการเรียนการสอน
7. การวัดผลประเมินผล
8. ภาคผนวกหรือเอกสารประกอบท้ายแผน
9. ความเห็นของผู้ตรวจ
10. ผลของการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ หรือผลการสอน

กมลชน กรวยทอง (2553 : 48) ได้กำหนดองค์ประกอบของแผนการสอนหรือ
แผนการจัดการเรียนรู้ เกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. สอนอะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ด้วยสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)
6. ทราบได้อย่างไรว่า ประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล)

เพื่อตอบปัญหาดังกล่าว จึงกำหนดให้แผนการสอนมีองค์ประกอบดังนี้

1. วิชา หน่วยที่สอน และสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) ของเรื่อง
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. เนื้อหาสาระ
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วัดผลประเมินผล

กมลชน กรวยทอง (2553 : 48) ได้เสนอว่าส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยดำเนินการสอนบรรลุเป้าหมาย จุดประสงค์การเรียนรู้มีหลายข้อแตกต่างกันไป แต่ส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้จะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1. เนื้อหาสาระ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (ตัวชี้วัด)
3. กิจกรรมการเรียนการสอน
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การวัดผลประเมินผล

องค์ประกอบสำคัญในแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของผู้เรียน กิจกรรม สาระความรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลจำนวนชั่วโมงของการจัดการเรียนการสอน และบันทึกผลการใช้แผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้

แผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดประเมินผล แหล่งเรียนรู้ และหมายเหตุ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 :

6. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผู้สอนควรมีอิสระในการออกแบบแผน การจัดการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ และควรเลือกรูปแบบที่เห็นว่าสะดวกต่อการนำไปใช้ สรุปขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2552 : 22-23)

1. เลือกรูปแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณาจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
2. ตั้งชื่อแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้
3. กำหนดเวลา ระบุระดับชั้น
4. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายปี และรายภาค ที่เลือกไว้เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา โดยยึดหลักการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ของ Lynn Morris (1954) ที่ว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ต้อง
 - 4.1 บรรยายจุดหมายปลายทางไม่ใช่วิธีการ
 - 4.2 สะท้อนถึงระดับต่างๆ ของทักษะที่เกิด
 - 4.3 ใช้คำกริยาที่เป็นรูปธรรม และใช้ข้อประกอบ 3 ส่วน ตามแนวของ Mager. (1984) คือ พฤติกรรม สถานการณ์ หรือเงื่อนไขและเกณฑ์
5. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้แล้วเฉพาะข้อที่สัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือจุดประสงค์ปลายทางตามธรรมชาติของวิชา
6. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้จะเป็นเนื้อหาใหม่ของมวลเนื้อหาที่กำหนดไว้ที่จำเป็นต้องสอน
7. กำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหานั้น
8. เลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม
9. เลือกสื่ออุปกรณ์ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ที่เลือกมา เช่น รูปภาพ บัตรคำ วีดิทัศน์
10. จัดลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงธรรมชาติวิชาตามจุดประสงค์นำทาง
11. กำหนดการวัดผล โดยระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งที่เกิดระหว่าง

เรียนตามจุดประสงค์นำทาง และเกิดหลังการเรียนการสอนเมื่อจบแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ โดยใช้การวัดหลายรูปแบบ ตามความเหมาะสม เช่น ปฏิบัติจริง ทดสอบความรู้ ทำงานกลุ่ม

7. ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. ศึกษาหลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของ กระทรวงศึกษาธิการ และคู่มือการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการเรียนรู้

2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา กิจกรรม วิเคราะห์ได้จากคำอธิบาย รายวิชา โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของรายวิชาและจุดประสงค์ของหลักสูตร

3. หาวิธีสอน กลวิธีจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตร โดยทักษะกระบวนการ และ ทักษะการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนทั้งประสบการณ์ระหว่างประสบการณ์และจินตนาการของผู้สอนเอง คงจะไม่มีวิธีสอนใดที่ดีที่สุด แต่วิธีการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้มากที่สุด จะต้องยึดหลักให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติให้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ให้รู้จักการวางแผนและฝึกทักษะเป็นกลุ่มและรายบุคคลเพื่อให้นักเรียนได้เป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น และมีช่องทางการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4. จัดทำสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอนซึ่งอาจจะเป็นสื่อที่ใช้อยู่แล้ว หรือสื่อที่คิดขึ้นใหม่ก็ได้ แต่ต้องให้เหมาะสมและต้องสอดคล้องกับเนื้อหาด้วย

5. จัดทำเครื่องมือวัดผลประเมินผลเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับ หลักสูตร โดยเครื่องมือนี้จะต้องวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะนิสัย ตลอดจนครอบคลุมถึงกระบวนการวางแผนของนักเรียน ทั้งจาก สถานการณ์จริง และสถานการณ์จำลองด้วย

6. กำหนดโครงสร้าง สำหรับ 1 รายวิชา การกำหนดโครงสร้างสำหรับ 1 รายวิชา สามารถปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ โครงสร้างอย่างสังเขป และโครงสร้างอย่างละเอียด โครงสร้างอย่างละเอียดเป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหา เวลา กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้เป็นภาพรวมตลอดใน 1 รายวิชา ส่วนโครงสร้างอย่างสังเขปเป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหา และเวลาเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดใน 1 รายวิชา

7. เขียนแผนการสอนขยายเวลาจากโครงสร้างเป็นการเขียนแผนการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในแต่ละคาบต่อชั่วโมง อย่างละเอียดและปฏิบัติได้จริง
ทั้งนี้โดยมีส่วนประกอบในแผนการจัดเรียนรู้ที่จะช่วยให้การดำเนินการสอนและบรรลุเป้าหมาย
ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีมากมายหลากหลายแตกต่างกันไป

สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ คือเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนรู้
และการนำรายวิชาที่จะนำมาสอนรายสัปดาห์ ภาคเรียนหรือรายปีมาสร้างเป็นแผนการจัด
การเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน การวัดผลและประเมินผลสำหรับเนื้อหาสาระและ
จุดประสงค์การเรียนรู้ย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของ
ผู้เรียน ความพร้อมของ โรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์และตรงกับวิถีชีวิตจริงในท้องถิ่น เป็น
การเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วน
ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ CIRC ดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความ	จำนวน 12 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องนิทานแสนสนุก	จำนวน 2 ชั่วโมง
สาระสำคัญ	

มาตรฐานการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้

สาระการเรียนรู้

.....
.....
.....

สื่อและ แหล่งเรียนรู้

.....
.....
.....

ชิ้นงานและภาระงาน

.....
.....
.....

การวัดและประเมินผล

.....
.....
.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังกระบวนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

การหาประสิทธิภาพ

การวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น หลังจากผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการจัดทำเครื่องมือแล้ว จากนั้นเป็นขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try Out) คือ นำไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองจริง (Trial Run) เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล. 2537 : 134-143)

1.1 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพถึงระดับแล้ว แผนการจัดการเรียนรู้นั้นมีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ พิจารณาจากผลระหว่างดำเนินการ และผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ ใช้ในกรณีที่มีการสอนหลายครั้ง มีเนื้อหาสาระมาก มีการวัดผลระหว่างเรียน (Formative) หลายครั้ง

เกณฑ์ประสิทธิภาพมีหลายเกณฑ์ เช่น 75/75, 80/80, 85/85, 90/90 จาก การทดลองพบว่า เกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับวิชาที่ใช้ความรู้ความจำ คือ 85 วิชาทักษะทางภาษา คือ 80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 67) ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ตัวอย่าง เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 หมายความว่า

80 ตัวแรก เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เกิดจากการนำคะแนนที่สอบได้ระหว่างดำเนินการ คือ คะแนนระหว่างเรียนหรือระหว่างทดลองมาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบเป็นร้อยละ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง เป็นประสิทธิภาพของผลรวมโดยรวม (E_2) เกิดจากการนำคะแนนจากการวัดโดยรวมเมื่อสิ้นสุดการสอนหรือสิ้นสุดการทดลองมาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบเป็นร้อยละ ซึ่งต้องได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ประสิทธิภาพจึงเป็นร้อยละของค่าเฉลี่ย เมื่อเทียบกับคะแนนเต็มซึ่งต้องมีค่าสูงจึงจะชี้ถึงประสิทธิภาพได้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 154)

ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน จะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ E_1 และ E_2 เป็นตัวเลขตัวแรก และตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 100 มากเท่าไรยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน ส่วนแนวคิดในการหาประสิทธิภาพที่ควรคำนึง มีดังนี้ (เพชฌัญญิการ. 2544 : 51)

1. สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นต้องมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจนและสามารถวัดได้
2. เนื้อหาของบทเรียนที่สร้างขึ้นต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
3. แบบฝึกหัดและแบบทดสอบต้องมีความเที่ยงตรงของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการสอนที่ได้วิเคราะห์ไว้ ส่วนความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบฝึกหัดและแบบทดสอบควรมีการวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนในแต่ละข้อคำถาม
4. แบบฝึกหัดต้องสอดคล้องกับจำนวนของวัตถุประสงค์ และต้องมีแบบฝึกหัดและข้อคำถามในแบบทดสอบครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของการสอน จำนวนแบบฝึกหัดและข้อคำถามในแบบทดสอบ ไม่ควรน้อยกว่าจำนวนวัตถุประสงค์

1.2 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปเพื่อหาประสิทธิภาพ มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 155)

1.2.1 ทดลองกลุ่มที่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่าง ทั้งกับเด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง นำผลที่ได้คำนวณหาประสิทธิภาพ เสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น ปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองนี้จะมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาก

1.2.2 ทดลองสนาม คือทดลองกับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 40 ถึง 100 คน นำผลการทดลองที่ได้คำนวณหาประสิทธิภาพแล้ว ปรับปรุงให้สมบูรณ์อีกครั้ง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าไม่เกินร้อยละ 2.5 ก็ยอมรับ แต่ถ้าหากต่างกันมากต้องปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ต่อไป

สรุปได้ว่าประสิทธิภาพ หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC ที่สร้างขึ้นกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ แล้วแสดงออกถึง

ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ซึ่งเป็นไปตาม ตัวชี้วัด ที่กำหนด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้รับประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยครูต้องศึกษาแนวทางในการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพนั้น

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมพร เชื้อพันธ์ (2547 : 53) สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ ความสำเร็จและสมรรถภาพด้านต่างๆของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถวัดได้จากการทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2548 : 125) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

ปราณี กองจินดา (2549 : 42) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยการแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

2. ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอ (Paper and Pencil Test) กับให้นักเรียนปฏิบัติจริง (Performance Test) แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นกับแบบทดสอบมาตรฐาน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 146 – 147)

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยแค่ไหน บกพร่องตรงไหน จะได้สอนซ่อมเสริม หรือวัดความพร้อมที่จะขึ้นบทเรียนใหม่ตามแต่ครูปรารถนา

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาหรือจากครูที่สอนวิชานั้น แต่ผ่านการหาคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีพอ จึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักและเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องนั้นๆ ก็ได้ จะใช้วัดอัตราความงอกงามของเด็กแต่ละวัยในแต่ละกลุ่ม แต่ละภาคก็ได้ จะใช้สำหรับครูวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิชาต่างๆ ในเด็กแต่ละคนก็ได้

นอกจากนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 53) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระตามจุดประสงค์ของวิชา หรือเนื้อหาที่สอนนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิชาต่างๆ ที่เรียนใน โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่างๆ อาจจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนตัด หรือคะแนนเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนก ผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดี เป็นหัวใจของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายแสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคลนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นๆ ที่ใช้กลุ่มเปรียบเทียบ

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบในการทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมกลุ่มแบบ CIRC กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบบชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. แนวความคิดและทฤษฎีที่เป็นแนวในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวความคิดในการวัดที่นิยมกัน ได้แก่ การเขียนข้อสอบวัดตามการจัดประเภทจุดมุ่งหมายของการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของ Bloom. (1996 : 219 ; อ้างถึงใน วาริ ธิระจิตร. 2534 : 220 – 221) ซึ่งจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. ความรู้ความจำ (Knowledge) เป็นเรื่องที่ต้องรู้ว่าผู้เรียนระดับใด จำข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงได้เพราะข้อเท็จจริงบางอย่างมีคุณค่าต่อการเรียนรู้
2. ความเข้าใจ (Comprehension) แสดงถึง ระดับความสามารถ การแปลความ การตีความ และการขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ได้ เช่น อธิบายความหมาย และขยายเนื้อหา
3. การนำไปใช้ (Application) ต้องอาศัยความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการช่วยตีความของข้อมูล เมื่อต้องการทราบว่าข้อมูลนั้นมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง ต้องอาศัยความรู้จักเปรียบเทียบ แยกแยะความแตกต่าง พิจารณาข้อมูลไปใช้ในเหตุการณ์ได้
4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นทักษะทางปัญญาในระดับที่สูงจะเน้นการแยกแยะข้อมูลเป็นส่วนย่อยๆ และพยายามมองหาส่วนประกอบว่ามีส่วนสัมพันธ์และการจัดรวบรวม Bloom. (1996) ได้แยกจุดหมายการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ระดับ คือ การพิจารณาหรือการจัดประเภทองค์ประกอบต่างๆ การสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น และควรคำนึงถึงหลักการที่ได้จัดรวบรวมไว้แล้ว
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) การนำเอาองค์ประกอบต่างๆ ที่แยกแยะกันอยู่มารวมเข้าด้วยกันในรูปแบบใหม่ ถ้าสามารถสังเคราะห์ได้ก็สามารถประเมินได้ด้วย
6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึงการใช้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายที่ต้องการนั้นบรรลุหรือไม่ การที่ให้นักเรียนประเมินค่าได้ ต้องอาศัยเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นแนวทางในการตัดสินคุณค่าการตัดสินใจ ที่ไม่ได้อาศัยเกณฑ์น่าจะเป็นลักษณะความคิดเห็นมากกว่าการประเมิน

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้นควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย และให้นักเรียนบรรลุผลสำเร็จในทุกๆ ด้าน ตามแนวคิดและทฤษฎีการเขียนข้อสอบของ Bloom. (1996)

4. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 59 – 61) ได้กำหนดขั้นตอนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์

เมื่อหาขั้นตอนแรกจะต้องทำการวิเคราะห์ดูว่า มีหัวข้อเนื้อหาใดบ้าง ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และที่จะต้องวัด แต่ละหัวข้อเหล่านั้นต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือสมรรถภาพอะไร กำหนดออกมาให้ชัดเจน

2. กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบ

จากขั้นแรกพิจารณาต่อไปว่า จะวัดพฤติกรรมย่อยอะไรบ้าง อย่างละกี่ข้อ พฤติกรรมย่อยดังกล่าวคือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั่นเอง เมื่อกำหนดจำนวนข้อที่ต้องการจริงเสร็จแล้ว ต่อมาพิจารณาว่า จะต้องออกข้อสอบเกินไว้หัวข้อละกี่ข้อ ควรออกเกินไว้ไม่ต่ำกว่า 25 % ทั้งนี้หลังจากนำไปทดลองใช้ และวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบแล้ว จะต้องตัดข้อสอบที่มีคุณภาพไม่เข้าเกณฑ์ออก ข้อสอบที่เหลือจะได้ไม่น้อยกว่าข้อสอบที่ต้องการจริง

3. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบ

ขั้นตอนนี้จะเหมือนกับขั้นตอนที่ 2 ของการวางแผนสร้างข้อสอบแบบอิงกลุ่มทุกประการ คือ ตัดสินว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบใด และศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบ เช่น ศึกษาหลักในการเขียนคำถาม ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบเพื่อวัดจุดประสงค์ประเภทต่างๆ ศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนข้อสอบของตน

4. เขียนข้อสอบ

ลงมือเขียนข้อสอบตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ตามตารางที่กำหนด จำนวนข้อสอบของแต่ละจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และใช้รูปแบบและเทคนิคการเขียนตามที่ศึกษาในขั้นตอนที่ 3

5. ตรวจสอบข้อสอบ

ลงมือเขียนข้อสอบที่ได้เขียนไว้แล้วในขั้นตอนที่ 4 มาพิจารณาทบทวนอีกครั้ง โดยพิจารณาความถูกต้องตามหลักวิชา แต่ละข้อวัดพฤติกรรมย่อยหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการหรือไม่ ตัวถูกตัวลวงเหมาะสมเข้าเกณฑ์หรือไม่ ทำการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

นำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและข้อสอบที่วัดแต่ละจุดประสงค์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและด้านเนื้อหา จำนวนไม่ต่ำกว่า 3 คน พิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้นั้นหรือไม่ ถ้ามีข้อไม่เข้าเกณฑ์ควรพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสม เว้นแต่จะไม่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้น ได้อย่างชัดเจน

7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง

นำข้อทดสอบทั้งหมดที่ผ่านการพิจารณาว่าเหมาะสมเข้าเกณฑ์ในขั้นที่ 6 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบ มีคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบทดสอบ วิธีตอบ จัดวางรูปแบบพิมพ์ให้เหมาะสม

8. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพ และปรับปรุง

9. พิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์

นำแบบทดสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์จากผลการวิเคราะห์ในขั้นที่ 8 มาพิมพ์แบบทดสอบฉบับจริงต่อไป โดยเน้นการพิมพ์ที่ประณีต มีความถูกต้อง มีคำชี้แจงที่ละเอียดชัดเจนผู้อ่านเข้าใจง่าย

ข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบเป็นที่นิยมใช้กันมากที่สุด จึงมีผู้เสนอแนะหลักการสร้างไว้หลายท่าน ซึ่ง วิเชียร เกตุสิงห์ (2530 : 34 – 42) ได้สรุปหลักของ ธอร์นโดค เฮกเกน และ ซวาล แพร์ตกุล รวบรวมไว้ดังนี้

ควรใช้ตัวนำ (Stem) ให้เป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ ถ้าจะใช้แบบให้ต่อกี่ให้ต่อกัน ให้สนิททุกตัวเลือก

1. พยายามใช้ตัวเลือกสั้นๆ โดยตัดคำซ้ำออก หรือนำคำซ้ำไปไว้ในตัวคำถามก็ได้
2. ถ้าไม่จำเป็นแล้ว ไม่ควรใช้คำถามปฏิเสธ ถ้าจำเป็นก็ควรแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเป็นคำถามปฏิเสธ
3. เขียนตัวคำถามให้ชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจว่าถามอะไร และตัวเลือกควรเป็นคำตอบที่ตรงคำถาม กล่าวคือ ทั้งตัวถามและตัวลง ไปกันได้อย่างเหมาะสมนั่นเอง
4. ตัวเลือกที่ใช้ตัวลงต้องมีเหตุผลพอที่จะเป็นตัวลงได้ กล่าวคือ ถ้าเด็กไม่รู้ อาจเลือกตอบข้อเหล่านั้น ไม่ใช่ผิคนเห็นได้ชัด
5. อย่าใช้คำฟุ่มเฟือยในตัวคำถาม ข้อความใดที่ไม่จำเป็นให้ตัดทิ้งเสีย
6. อย่าพยายามใช้ตัวเลือกที่ผูกพัน ไปถึงข้ออื่น เช่น ข้อหนึ่งเกี่ยวกับไป

ถึงข้ออื่น หรือมีความหมายคลุมไปถึงข้ออื่นด้วย

7. ระวังการใช้ตัวเลือกปลายเปิด (Open End) เช่น “ไม่มีข้อมูลใดถูก” หรือ “ผิดทุกข้อ” ถ้าจะใช้ก็ใช้ให้เหมาะสม คือ ให้โอกาสเป็นข้อถูกด้วย และถ้าเป็นตัววางก็ต้องมีคุณค่าพอที่เด็กไม่รู้อาจเลือกตอบด้วย และที่ควรระวังเป็นพิเศษคือ อย่าใช้กับข้อสอบที่มีคำตอบที่ไม่ถูก ร้อยละ 100 เป็นอันขาด

8. เรียงลำดับตัวเลือกที่เป็นตัวเลือก หรือปริมาณที่บอกความมากน้อย สูงต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกสำหรับนักเรียนที่จะหาคำตอบ

9. พยายามกระจายตัวถูกให้อยู่คละกัน คือ ให้ตัวถูกอยู่ ข้อ ก. บ้าง ข้อ ข. บ้าง ข้อ ค. บ้าง และข้อ ง. บ้าง หรืออย่างเรียงลำดับอย่างมีระบบ ทางที่ดีควรกระจายเรียงกัน

10. ภาษาที่ใช้ในการเขียนคำถาม และตัวเลือกควรให้มีความยากง่ายพอเหมาะกับนักเรียน

11. ข้อหนึ่ง ๆ ควรให้มีตัวเลือก 4 – 5 ตัวเลือก การใช้ตัวเลือกมากจะช่วยให้โอกาสที่จะเดาถูกลดน้อยลง

12. อย่าแนะนำคำตอบด้วยวิธีใดก็ตาม

5. คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 123 – 136) ได้กำหนดคุณลักษณะแบบทดสอบที่ดีไว้ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณสมบัติที่จะทำให้ผู้ใช้บรรลುವัตถุประสงค์ แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงสูง คือ แบบทดสอบที่ทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราจะวัดได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมาย

2. ความยุติธรรม (Fair) คือ โจทย์คำถามทั้งหลายไม่มีช่องทางแนะนำให้เด็กเดาคำตอบได้ ไม่เปิดโอกาสให้เด็กเก็งคร่ำนที่จะดูตำราแต่ตอบได้ดี

3. ต้องถามลึก (Searching) วัดความลึกซึ้งของวิทยาการตามแนวคั้งมากว่าที่จะวัดตามแนวกว้างรู้มากน้อยเพียงใด

4. ต้องช่วยเป็นอย่างยิ่ง (Exemplary) คำถามมีลักษณะท้าทายชักชวนให้คิด เด็กสอบแล้วมีความอยากรู้เพียงใด

5. ต้องจำเพาะเจาะจง (Definite) เด็กอ่านคำถามแล้วต้องเข้าใจแจ่มชัดว่าคำถามถึงอะไร หรือคิดอะไร ไม่ถามคลุมเครือ

6. ต้องเป็นปรนัย (Objective) หมายถึง คุณสมบัติ 3 ประการ คือ

- 6.1 แจ่มชัดในความหมายของคำถาม
- 6.2 แจ่มชัดในวิธีตรวจ หรือมาตรฐานการให้คะแนน
- 6.3 แจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน
7. ต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ สามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรง และเชื่อถือได้มากที่สุดภายในเวลา แรงงาน และเงินน้อยที่สุดด้วย
8. ต้องยากพอเหมาะ (Difficiency)
9. ต้องมีอำนาจจำแนก (Discrimination) คือ สามารถแยกแยะเด็กออกเป็นประเภท ๆ ได้ทุกระดับตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด
10. ต้องเชื่อมั่นได้ (Reliability) คือ ข้อสอบนั้นสามารถให้คะแนน ได้คงที่แน่นอนไม่แปรผัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วิภาพรรณ นำอุทิศ (2552 : 77) ได้ทำการวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนที่มีระดับความสามารถอยู่ในกลุ่มสูง กลุ่มปานกลางและกลุ่มต่ำมีความก้าวหน้าของความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยไม่แตกต่างกัน และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก พัชราภรณ์ สุขนิศย์ (2551 : 70) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสื่อความสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฤชทัย ไชยขาว (2551 : 130-131) ได้วิจัยการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยร้อยละ 86.42 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85.71 ของนักเรียนทั้งหมด ผลการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC ทำให้
นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านการเขียนมาตราตัวสะกดสูงขึ้น

เลิศพันธ์ มั่นคง (2551 : 53) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนสื่อความ
สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค
CIRC หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิตยา สิทธิ (2553 : 78) ได้วิจัยการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่ได้รับการพัฒนาการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนการ
พัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิลวรรณ ชูวิวัฒน์รัตนกุล (2554 : 160) ได้วิจัยการพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์
และเขียนสื่อความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้การเรียนรู้แบบ
CIRC ร่วมกับชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.14/81.67 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
มีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถด้านการเขียนสื่อความภาษาไทย คะแนนหลัง
เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกศิลป์ สิงห์เสนา (2552 : 53) ได้วิจัยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชา
ภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่ม
สาระการเรียนรู้ภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กฤษณา พงษ์วาปี (2550 : 65-89) ได้วิจัยการศึกษาความสามารถในการอ่านและ
เขียนภาษาไทยและทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรูปแบบ
การสอน CIRC มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรูปแบบการสอน CIRC เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการ
อ่านและเขียนภาษาไทย กับเกณฑ์ร้อยละ 75 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียน
ภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน หลังเรียน
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียน
ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำนวน 28 คน
เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบการสอน CIRC จำนวน 10 แผน
แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน จำนวน 30 ข้อ แบบทดสอบวัดความสามารถ
ในการเขียนภาษาไทย แบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ และแบบสังเกตทักษะการทำงานร่วมกัน
ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรูปแบบการสอน CIRC พบว่า ก่อนเรียนในภาพรวมนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.71 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.43 และหลังเรียนในภาพรวมนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.14 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 76.29 ซึ่งจะเห็นว่านักเรียนมีคะแนนผลต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.43 หรือคิดเป็นร้อยละ 20.87

2) ความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทย โดยรูปแบบการสอน CIRC สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงขึ้น

มาลา พานอังกาบ (2550 : 64-86) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบ CIRC และการสอนตามคู่มือครู มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เปรียบเทียบเจตคติในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน 3) เปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขายายกะตา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 64 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC) 2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย 4) แบบสอบถามวัดเจตคติในการอ่านภาษาไทย และ 5) แบบทดสอบวัดการอ่านภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC) มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC) มีเจตคติในการอ่านภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC) มีทักษะการอ่านภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

รัตนา สิงห์กุล (2550 : 41) ได้ทำการวิจัยการสอดแทรกกิจกรรมการฝึกขั้นพื้นฐานในการสอนมีผลทำให้คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ก่อนการทดลองร้อยละ 72 ของนักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับต่ำ และร้อยละ 28 อยู่ในระดับพอใช้ หลังการทดลองพบว่า มีเพียงร้อยละ 4 ของนักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 8 อยู่ในระดับดี และร้อยละ 88 อยู่ในระดับดีมาก

ไกรสร ศรีภูวงศ์ (2551 : 76) ได้ทำการวิจัยผลการเรียนด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนก่อนเรียนร้อยละ 51.83 และคะแนนการทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.75 จากการทดสอบค่าทางสถิติ คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นัยนา จันทาวงศ์ (2551 : 33-46) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธี ซี ไอ อาร์ ซี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการอ่าน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์พัฒนาการซึ่งตั้งความต่างไว้ที่ 25% และศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้วิธี ซี ไอ อาร์ ซี กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแม่กวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำปางเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษโดยใช้วิธี ซี ไอ อาร์ ซี 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) ได้แผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีซี ไอ อาร์ ซี ซึ่งสามารถพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนการอ่าน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละของความต่างระหว่างหลังเรียนและก่อนเรียนอยู่ที่ 31.43% ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์พัฒนาการที่ตั้งไว้ที่ 25% และ 3) พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน พบว่าการแสดงออกของพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตนที่ดีต่อเพื่อน และด้านการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ในระดับสูงมาก

แพรว สิงวี (2551 : 58-70) ได้วิจัยผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดคอนไก่เตี้ย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค CIRC กับ

วิธีการสอนแบบปกติและเพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค CIRC โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 43 คน ได้รับการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค CIRC และกลุ่มควบคุมจำนวน 43 คน ได้รับการสอนแบบปกติเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค CIRC แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความ จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการได้รับการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค CIRC สูงกว่าก่อนได้รับการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค CIRC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค CIRC โดยภาพรวมนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ

พิสมัย กองธรรม (2552 : 113) ได้วิจัยความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือแบบ ซี ไอ อาร์ ซี ผสมผสานกับวิธีซินเนคติกส์ ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.23 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.45 เมื่อเทียบกับเกณฑ์คะแนนที่ได้ไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือแบบ CIRC ผสมผสานกับวิธีซินเนคติกส์ ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 55.07 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.40 เมื่อเทียบกับเกณฑ์คะแนนที่ได้ไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มะลิ แต่งพงษ์ (2554 : 48-71) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การศึกษาค้นคว้านี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC เรื่อง การอ่านจับใจความ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC เรื่อง การอ่านจับใจความ 3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ

แบบ CIRC กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนชุมชนบ้านจอก(คอนสวรรค์วิทยากร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

- 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC จำนวน 8 แผน
- 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และ
- 3) แบบวัดความพึงพอใจในการเรียน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.20/82.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC เรื่อง การอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7147 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Johnson and Johnson. (2002 : 1-2 ; อ้างถึงใน ครุณี อินบัว. 2549 : 41) ได้ทำการศึกษาวิจัยการเรียนแบบร่วมมือและสร้างรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ พบจำนวนและความแน่นอนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้จากการศึกษาวิจัยกับ การเรียนแบบร่วมมือของพวกเขา ซึ่งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนแบบแข่งขันและการเรียนโดยลำพัง พบว่า ในปี ค.ศ. 1924 ถึง 1970 ผลการศึกษากว่าร้อยละ 70 แสดงให้เห็นว่าการเรียนแบบร่วมมือช่วยในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนมากกว่าการเรียนแบบแข่งขันและการเรียนโดยลำพัง และ การเพิ่มกลวิธีการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการเรียนแบบร่วมมือจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิมในการเรียนรู้ทักษะ เช่น ทักษะ การอ่าน การเขียน และการนำเสนอหน้าชั้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการแก้สมการทางคณิตศาสตร์ และ กิจกรรมอย่างว่ายน้ำ เล่นกอล์ฟ และเทนนิส เป็นต้น

Fitzgerald. (2003 : 1612-A ; อ้างถึงใน สัจด์ ทองแดง. 2550 : 48) ได้ศึกษาเพื่อจะพิจารณาว่า ระหว่างโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและโปรแกรม การสอนด้วยระบบออนไลน์ ที่ใช้พัฒนาการปฏิบัติของนักเรียนโดยทดสอบความเข้าใจ และความคงทนว่ามี

ความเหมาะสมกันหรือไม่ โปรแกรมการเรียนรู้ประเมินผลโดยดูจากระดับความพร้อมของผู้เรียนที่เรียนด้วยตนเอง (SDLRS : Self-directed Learning Readiness Scale) และระดับของรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนแบบ Grasha-riechman : GRSLSS (1984) และการสอนด้วยระบบออนไลน์ในหลักสูตรการสอนแบบออนไลน์ การบันทึกหลักสูตรด้วยระบบออนไลน์และการสอนโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ลูกจ้าง นักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และลูกค้า ทั้งสามกลุ่มนี้ประกอบไปด้วยนักเรียนที่เรียนเกี่ยวกับวิศวกรรมจำนวนทั้งหมด 106 คน และใช้การสำรวจเพื่อประเมินโปรแกรมการเรียนรู้ที่เรียนด้วยตนเอง และโปรแกรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วย มาตรฐานการสอนแบบ จากระดับความพร้อมของผู้เรียนที่เรียนด้วยตนเอง และ Grasha-riechman : GRSLSS ผลการศึกษาสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ว่าโปรแกรมการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือโปรแกรมการเรียนรู้ที่เรียนด้วยตนเอง มีความเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาการปฏิบัติของผู้เรียน

Chen. (2004 : 57-A ; อ้างถึงใน พรรณชิตรา ใต้พิง. 2549 : 85) ได้ทำศึกษาผลกระทบของวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน วิชาภาษาอังกฤษสำหรับภาษาต่างชาติ ของวิทยาลัย ในไต้หวัน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของวิธีการเรียนแบบร่วมมือในการสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างชาติสำหรับกลุ่มนักเรียนในวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ในไต้หวัน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียน 110 คน ชาย 34 คน และหญิง 76 คน ใช้เวลาในการทดลอง 3 เดือน กลุ่มทดลองใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ 2 วิธี คือ แบบ Jiasaw และแบบมุ่งกลุ่มตามสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (STAD : Student Teams Achievement Divisions) กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบดั้งเดิม คือ วิธีการแปล เจึงไวยากรณ์ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน และแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและความชื่นชอบด้านภาษาอังกฤษของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบเชิงพหุและการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA : Analysis of Covariance) ผลการศึกษาพบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนกลุ่มทดลองมีผลการเรียนก้าวหน้ากว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนทดสอบก่อนเรียน เพศ คะแนนความตั้งใจและลักษณะนิสัยของผู้เรียน กลุ่มทดลองมีผลการเรียนก้าวหน้ากว่ากลุ่มควบคุมในการอ่าน TOEIC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนผลการทดสอบรวมของ TOEIC (Test of English for International Communication) และเพศโดยวิธีการสอนแบบเปิดเผย มีความแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่ระดับ .05 ผู้ชายในกลุ่มทดลองมีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Sellers. (2005 : 179 ; อ้างถึงใน สัจด์ ทองแดง. 2550 : 48) ได้ศึกษา การเรียนรู้แบบการให้ความร่วมมือในการจัดเนื้อหาภาษาสเปนในคนลาตินอเมริกา การศึกษา ภาษาที่สองเป็นการทำทายเป็นการเพิ่มให้ครูสอนภาษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนต้องเน้นเนื้อหา ให้ผู้เรียนใช้ภาษาให้ถูกต้องมีประสิทธิภาพและลดความวิตกกังวลและเกิดแรงจูงใจ ผู้สอนภาษา ที่สองและนักวิจัยต้องเรียนรู้วิธีที่จะลดความวิตกกังวลและมีแรงจูงใจเพิ่มขึ้น นักวิจัยมองการสอน ภาษาที่สองต้องปรับปรุงหลักไวยากรณ์และวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและเนื้อหาของหลักสูตร ภาษาที่สองที่เหมาะสม รวมทั้งการเรียนที่เน้นความร่วมมือและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพที่ ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์ รวมทั้งประสบความสำเร็จอย่างสูง ลดความวิตกกังวลเพิ่มแรงจูงใจ ปรับปรุงสัมพันธภาพ และเพิ่มควมมีคุณค่าของตัวเอง อย่างไรก็ตามการเรียนรู้แบบอาศัยความร่วมมือยังไม่มี การวิจัยมากนักในด้านการสอนภาษา การศึกษาครั้งนี้อธิบายถึงการเรียนแบบอาศัย ความร่วมมือในการจัดหลักสูตรเนื้อหาภาษาสเปนและลาตินอเมริกาที่สอนในมหาวิทยาลัย ไวโอมิง โดยพิจารณาจากคำถามในการวิจัยอะไรคือประสบการณ์ของนักศึกษาที่ลงเรียนภาษา สเปนที่เน้นเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ได้จากผู้เข้าร่วมวิจัย 20 คน และข้อมูลรวบรวมมาจาก หลายๆ แหล่ง รวมทั้งผู้สัมภาษณ์ แบบสอบถามที่ได้จากนักศึกษาและการประเมินหลักสูตร การ สังเกตการณ์ทั้งหมดและจากการทบทวนพบว่า การเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือมีประสิทธิภาพใน การจัดหลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยมีความรู้สึกเป็นกลุ่ม และการอภิปรายในกลุ่มได้แสดง ถึงการจัดรูปแบบของการเรียนรู้ในภาษาสเปน ประสบการณ์เหล่านี้ลดความรู้สึกกังวล การ ค้นพบครั้งแสดงว่า การจัดเนื้อหาของหลักสูตรมีประสิทธิภาพในชั้นเรียน ปฏิกริยาตอบสนองของ ผู้มีส่วนร่วม แสดงว่าเนื้อหาและรูปแบบของการสอน เป็นที่น่าสนใจและกระตุ้นการเรียนรู้ใน การศึกษาภาษา นอกจากนี้ผู้สัมภาษณ์ได้สังเกตว่าผู้เรียนมีความตั้งใจอย่างมาก ในการเกิด แนวคิดสร้างสรรค์และเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ และเน้นความสำคัญของการเสร็จสิ้นผลิตผลของ การปฏิบัติงานในรูปแบบของ วิดีทัศน์

Ahles and Jann. (2006 : 609-626 ; อ้างถึงใน สัจด์ ทองแดง. 2550 : 48) ได้ศึกษาการอธิบายพฤติกรรมช่วยเหลือในการให้ความร่วมมือของการจัดห้องเรียน การใช้ทฤษฎีการอ้างเหตุผล การศึกษาครั้งนี้เพื่อตรวจสอบว่าทฤษฎีการอ้างเหตุผลสามารถ อธิบายพฤติกรรมช่วยเหลือในวิชาการ ศึกษาอิสระที่อธิบายถึงสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน ซึ่งใช้รูปแบบ ของการเรียนแบบการให้ความร่วมมือ การศึกษาครั้งนี้เน้นที่การมีส่วนร่วมของ

นักศึกษาที่ลงทะเบียนในวิชาการสื่อสารในวิทยาลัยชุมชนที่ 6 ที่สอนโดยผู้สอนชุดเดียวกัน ใช้ระดับที่ 3 ของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเก็บข้อมูลเร่งสำรวจเก็บจากนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการเสนอผลงานในกลุ่มที่อธิบายถึงพฤติกรรมของนักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมและไม่มีพฤติกรรมของการมีส่วนร่วม ใช้สถานการณ์จากการกระตุ้นและประสบการณ์ตรง เพื่อมาใช้ในการวิเคราะห์อย่างมีจุดมุ่งหมาย อารมณ์ของการมีส่วนร่วมและพฤติกรรมการตอบสนองถูกวิเคราะห์โดยใช้แบบทดสอบที่เป็นอิสระ ใช้แบบทดสอบแบบคู่ วิเคราะห์ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาพบว่า ความร่วมมือของนักศึกษามีอิทธิพลในแง่บวก เกิดจากการไม่ได้ควบคุมมากว่าการควบคุม สาเหตุของการไม่มีส่วนร่วมถูกพิจารณา นักศึกษาในชั้นเรียนตอบสนองจากประสบการณ์ตรงแตกต่างจากชั้นเรียนที่มาจากสถานการณ์ของการถูกกระตุ้นการตอบสนองทางอารมณ์และทางพฤติกรรมของนักศึกษาไม่ได้แตกต่างกันจากทางอายุ เพศ สัญชาติหรือระดับของความร่วมมือในชั้นเรียน การศึกษาที่ค้นพบทั้งหมดโดยรวมจากทฤษฎีที่อ้างด้วยเหตุผลมีประโยชน์ที่จะใช้สร้างกรอบแนวคิดในการอธิบายปฏิกิริยาตอบสนองของนักศึกษามาจากพฤติกรรมช่วยเหลือที่เกิดจากการกระตุ้นของสถานการณ์ อย่างไรก็ตามผลของการวิจัยจะได้คำถามเพิ่มเติมจากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและการปฏิบัติทางการศึกษาที่นำมาจากการจัดกิจกรรมของการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ

Lai and Wu. (2006 : 284-297 ; อ้างถึงใน สัจด์ ทองแดง. 2550 : 48)

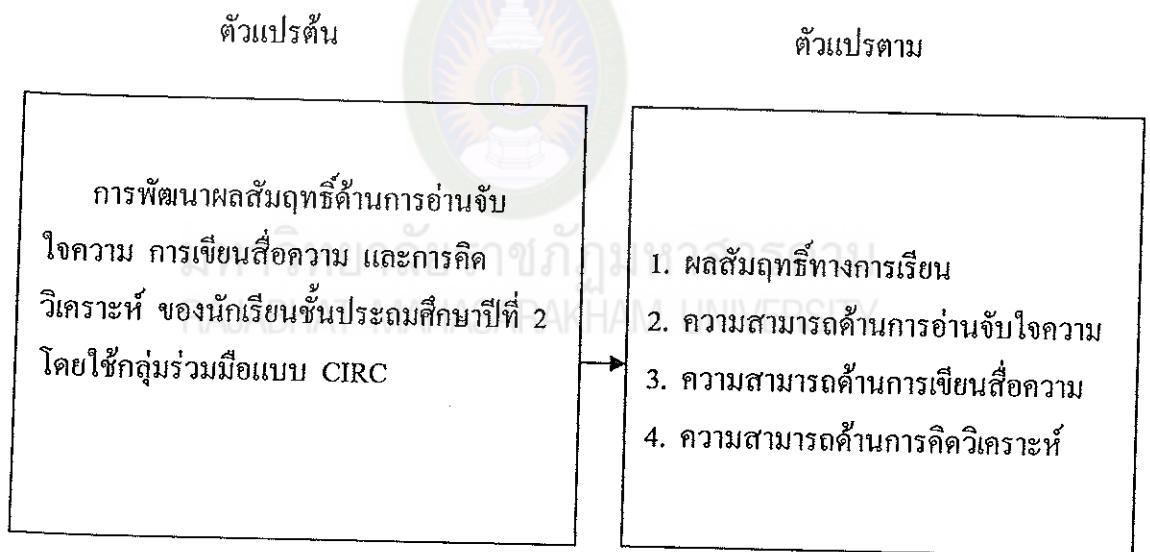
ได้ศึกษาการใช้เทคนิคกิจกรรมการทำด้วยมือในการสร้างรูปแบบความร่วมมือในสิ่งแวดล้อมทางการเรียน การศึกษารั้งนี้ รายงานการปฏิบัติกิจกรรมการทำด้วยมือแบบไร้สายในสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการร่วมมือในการเรียนในการจัดการศึกษาในระดับวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้เป็นกึ่งทดลองออกแบบเพื่อสำรวจผลของการใช้กิจกรรมการทำด้วยมือ รวมทั้งประเด็นสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีของการใช้กิจกรรมทำด้วยมือ ใช้ชั้นเรียนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีส่วนร่วมในการทดลอง

ผลการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือที่ใช้เทคนิคและวิธีการสอนหลายรูปแบบ ส่งผลดีต่อนักเรียนหลายประการ ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม นักเรียนเกิดการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มทำให้มีแรงจูงใจในการเรียน นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและช่วยพัฒนาความสามารถ ด้านต่างๆ อีกมากมาย เช่น เจตคติที่ดีต่อการเรียน ความภูมิใจในตนเอง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถและความเข้าใจในการอ่าน ความรับผิดชอบใน

การเรียนรู้ การให้ความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือกันในกลุ่ม นอกจากนี้แล้วยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน ได้มีโอกาสเท่าเทียมกันในการประสบผลสำเร็จในการเรียน เพราะนักเรียนแต่ละคนสามารถทำคะแนนให้กลุ่มได้เช่นเดียวกัน จึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียน เกิดแรงจูงใจอยากเรียนรู้และมีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักสูตรการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค CIRC ของ Slavin. (1995 : 104-110; อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี. 2553 : 270-271) Johnson and Johnson. (1974 : 213-240 ; อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี. 2553 : 265-271) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551 เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัยด้านการอ่านจับใจความ การเขียนสื่อความ และการคิดวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC